

Brassói Lapok

Ára 5 lej

Szombat
1931 * június 27

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

143. szám
XXXVII. évfolyam

Ára 5 lej

Nagy protekció

Az egyik kolozsvári gyár előtt 300 munkás gyülekezett össze. A gyár 15 munkahelyre jelentett pályázatot. Tizenöt munkahelyre, heti három munkanappal, óránként nyolc lej munkabérral.

Természetesen óriási tülekedés indult meg a háromszáz jelentkező között. Sőt, azt jelentik, hogy egy-egy hely elnyerésére az igénylők „nagy protekciókat” vettek igénybe. Elképzelhető, hogy minden huszadik juthatott csak be, szükséges volt a pártfogás.

Mi sem jellemzőbb korunk tragédiájára, minthogy a három munkanapos, nyolc lej havi kereset alkalmához nagy protekció volt szükséges.

Az előtt leromlott vidéki zsentrik kerestek ilyenforma pártfogást, ha kirúgták maguk alól az utolsó darabocskát földet is s a végső, kétségbeesett kártyacsata után elhatározták, hogy félrehajítják a sötétszajú revolbert s e helyett elmennek egy dus stallumra, kevés fánadságu megjel sine cura menedékébe. Nézzed, kedves urambátyám, ugys, mint méltóságos uram, — mondották, — ha be nem dugsz a számvizsgáláshoz főellenőrnek, főbejuttathatom magamat s akkor megfordítják az ősi Nemzetes család sírboltján a cimert... No, megbolondultál, édes öcsém? — felelte urambátyám. S ezzel megmozdult a protekció gépezete.

Ma ahhoz kell protekció, hogy éhenhalhasson az ember. Mert mi egyébhez kerestek pártfogást azok, háromszázán, a gyárkapu előtt? Ha a heti három munkanapot és nyolc lejes munkabért egybevetjük, akkor arra lyukadunk ki, hogy egy-egy munkás maximális kereseti lehetősége heti 192 lej. Akár van felesége, akár nincs. Akár egy gyereke van, akár öt.

Heti 192 lej!... Mi más ez az összeg, mint maga a meglevenedett éhenhalás, protekcióval enyhítve.

Heti 192 lej!... Ez az a summa, mely mai életstandardunkat jelenti, de ezt is csak akkor, ha kellő összeköttetésünk van és jól tudunk tokolodni.

Egykoron különleges ügyesség kellett ahhoz, hogy jól éljünk és ne dolgozzunk. Ma különleges ügyesség kell ahhoz, hogy jól dolgozzunk és ne éljünk.

Mozdonyvezetők...

Mi magunk is azt valljuk, hogy bizonyos körülmények között, bizonyos állásokban elkerülhetetlen a román nyelv ismerete.

De azt már semmiképp sem tudjuk felfogni, mi szükség van arra, hogy a mozdonyvezetők is „kellőleg” tudják az államnyelvet. Mert nem kellőleg nyilván tudják.

Mert ez az a szó, melynek ürügyén és indokán gyors egymásutánban bocsájtják el a kisebbségi mozdonyvezetőket. Nem ismerik kellőleg az államnyelvet: így mondják a végzések: Mintha a mozdony másképpen szuszogna és másképpen nyelne a kilométereket, ha vezetője otthonosabban érzi magát a román nyelvten zűr-zavaros vágányain.

Kitűnő példa erre az államnyelvi ismeretre alapított üldözésre a Hofer Mihály-éte. Hofer a Bánátban működött s hogy jól működött, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy 15 éven át ő vezette az udvari mozdonyokat. Azt pedig, hogy jól vezette, igazolja 14 kitüntetés.

Tegnap elbocsájtották, kisütötték róla, hogy nem ismeri „kellőleg” az államnyelvet. Szakembernek kitűnő, annyira kitűnő, hogy közel másfél évtizeden át a legfelelősségteljesebb posztot töltötte be, — nyilván a kivételesen tehetséges, kivételesen megbízható emberek közé tartozik. S most kiderül, hogy nem ismeri „kellőleg”.

Hofer összes kitüntetései felszerelve a Felső elé viszi panaszt. Nincs kétség abban, hogy a legmagasabb elintézés fényt derít erre a szomorú panaszra s vele együtt a többi kenyértelenek panaszára is, kimutatván, hogy sokszor az a kellő, ami nem kellő.

A királyi mozdonyvezető kihallgatása után egy új Hofer-jelentést remélünk, mely így hangzik:

— A CFR frontján a helyzet változott.

A kamara váratlanul megszavazta az érettségi törvényt

Bukarest, június 25.

A kamara szerda esti ülése váratlan gyorsasággal megszavazta Jorgának a bakkalaureatusi törvény módosításáról benyújtott javaslatát, amely ellen Anghelescu volt liberális közoktatásügyi miniszter pár nappal ezelőtt olyan hevesen tiltakozott. A javaslat vitája nem tartott sokáig, a megszavazása is gyorsan és viszonylagos könnyedséggel ment, bár az ellenzéki pártok szinte kivétel nélkül tiltakoztak ellene s lényegbevágó módosításokat követeltek. Jorga fiait itt is teljesítették kötelességüket, nem vitatkoztak, hanem szavaztak. Többségi részről az előadón és Jorgán, a javaslat szerkesztőjén kívül nem is szólt hozzá senki. Csak szavaztak.

Az első felszólaló Bratianu George volt. Tiltakozott az ellen, hogy egy ilyen rendkívüli fontosságú törvényjavaslatot a kormány kutyafuttában terjeszt be és szavaztat meg. Neki és pártjának egyáltalában nem volt ideje arra, hogy a javaslatot kielégítően áttanulmányozhassa. Ilyen körülmények között érdemben alig szólhat hozzá. Futólagosan is megállapíthatja azonban azt, hogy a törvényjavaslat csak tetézi az eddigi törvényben levő kétségtelen hibákat és újabb zavarokat támaszt. Nézete szerint a kisebbségekre vonatkozó rész nem elég világos. A kormánynak ügyelnie kellett volna arra az elvre, hogy Románia egységes állam. Erről a javaslat nem tesz tanúságot, a liberális párt tehát a javaslatot a mai formában visszautasítja s csak lényeges módosításokkal tartja elfogadhatónak.

Petre Ghița: Milyen liberális párt? Bratianu G.: Az, amelyik sohasem hagyta el a párt zászlóját.

Tascu liberális (Duca) is kiáltani akar valamit Bratianu Gheorge felé, de Toma georgista így torkolja le:

Vajda Sándor:

»Maniu nem zsírálhatja a mai politikát!«

A politika eseményei Maniu lemondása körül zajlanak. Vajda is visszavonul

Bukarest, június 25.

A politikai élet Maniu visszavonulásának jegyében zajlik. A körülmények, amelyek között a lemondás és visszavonulás megtörtént s a titokzatosság, mely a váratlan fordulatot beburkolja, felkavarták a berkeket. Hogyan? Mi okból? Mi célból? — kavarognak össze-vissza a kérdések, de feleletet nem tud rájuk adni senki sem.

Az egyetlen felvilágosítás-féle mondat Vajda Sándor ajkáról hangzott el Kolozsváron, a nemzeti-parasztpárt ottani klubhelyiségében. Az újságírók körülveték a volt belügyminisztert és faggatni kezdték. Végül Vajda így szólt:

— Maniu nem zsírálhatja jelenlétével azt, ami ma a politikai életben történik...

Homályos mondat, mely sok minden kombinációra adhat alkalmat. Nem zsírálhatja a mai politikát? De akkor mért nem szögezte le ezt lemondólevelében? Csak nem csinál titkot abból, hogy ellene van a mai rendszernek, sőt veszélyesnek tartja azt? Mert ha tényleg veszélyesnek tartja s mégis titkolódzik, akkor ezzel elősegíti a veszély megvalósulását.

Vajda tehát magyarázott valamit, de amit mondott, annak sincs sok gyakorlati értelme.

— Maga ne merjen beszélni, mert magát lopás miatt elítélték.

Hatalmas zaj keletkezik, amelyben Bratianu George utolsó mondatai elvesznek.

A ducista liberálisok nevében Petre Ghița támadja a javaslatot. Szerinte az érettséginek olyan korlátnak kell lennie, amelyen keresztül csak a diákok legjava juthat az egyetemekre. A kisebbségekre vonatkozó részt könnyelműnek és veszélyesnek tartja. Nem könnyíteni, hanem szigorítani kellene a jelenleg érvényben levő bakkalaureatusi törvényen. Ő is lényegbevágó módosítások árán hajlandó csak elfogadni a javaslatot.

David cuzista is tiltakozik a javaslat ellen. Utána Pamfil Seicaru azt fejtegeti, hogy bár ennek a javaslatnak is vannak hibái, mégis jobb, mint a jelenlegi törvény és így haladást jelent.

A nemzeti parasztpárt nevében Raducanu beszélt. Szerinte a javaslat olyan bianco váltó, amit a parlamentnek kell kitöltetlenül aláírnia, hogy aztán a kormány tetszése szerint kitölthesse. Sételmezi, hogy a javaslat szinte minden lényeges dolgot a végrehajtási utasításra bíz. De ha már így van, akkor legalább legyen gondja a kormánynak arra, hogy a végrehajtási utasítás kiküszöbölje azokat a hibákat, amiket a nemzeti szempontból a párt sérelmezni kénytelen.

Leghangosabban Otetelesanu, az Averescu-párt szónokja támadta a javaslatot a kisebbségek javára kilátásba helyezett engedmények miatt. Pártja nevében tiltakozott az ellen, hogy a törvény olyan széles körű jogokat adjon a kisebbségeknek, amelyeket román nemzeti szempontból nem tart megengedhetőknak.

A Magyarpart nevében Willer szólott hozzá a javaslatához. Mindenekelőtt Otetelesanu támadását utasította visszsa. Averescu tábornok talán, akinek nevében Otetelesanu beszél, megfélekezett a csucsa paktumról, amely sokkal szélesebbkörű iskolajogokat ígért a magyaroknak? Vagy talán ezuttal is csak azt akarja bizonyítani Averescu tábornok pártja, hogy a paktumok csak a választások idejére szólnak? Jorga javaslata csakugyan tartalmaz néhány olyan könnyítést a kisebbségek javára, amiket a magyarság is örömmel üdvözölhet, bár sérelmei ezzel még nem szűnnek meg. Ragaszkodik a javaslat eredeti szövegéhez és tiltakozik a kért módosítások ellen.

Végül Petrovici, a javaslat előadója veszi védelmébe a javaslatot s nagyobb beszéd keretében mutat rá arra, hogy milyen fájdalmas azoknak a román diákoknak a sorsa, akik külföldre kerülnek és nem tudják magukat az illető ország nyelvén kifejezni. A kisebbségek Romániában itthon vannak, ez az ország az övék is, miért kell hát őket az idegenbe került diákok nehéz sorsára kárhoztatni? A kisebbségi diákoknak igenis érezniük kell, hogy itthon vannak s hogy saját anyanyelvükön is érvényesülhetnek.

Jorga is felszólalt. Meleg köszönetet mondott Petrovicinak. Kijelentette, hogy ez volt a legszebb beszéd, amit Petrovicitől hallott. Aztán az elnök szavazásra hívta fel a kamarát.

A javaslat mellett 141, ellene 4 szavazat esett.

Az ellenzék egyrésze, úgy látszik, tartózkodott a szavazástól. Most már csak a szenátus van hátra, ahol maga Anghelescu áll sorompóba a kisebbségeknek juttatott könnyítések ellen.

sét rokonszenvenvel tárgyalja.

A Neamul Romanescben maga Jorga irt névvel ugyan el nem látott, de az ő cikkeit jelölő csillagos közleményt Maniuról. Jorga kifejti, hogy Maniu egyszerűen már lemondott, mégpedig akkor, amikor ő volt a nemzeti-parasztpárt társelnöke. Maniu akkoriban Jorgának adta át levelét, de hamarosan visszavette azzal, hogy a nép nem akarja lemondását s így eláll szándékától.

Az Adeverul erre megjegyzi, hogy akkoriban Maniu csak az elnökségről mondott le, míg viszont most a politikától vonul vissza, ami mindenesetre nagy különbség.

A Viitorul megjegyzéseiben a fantasztikumokig ragadtatja magát. A lap szerint Maniu azért vonult vissza, hogy a lépésével megvédje kormányának volt miniszterait a törvény jogos üldözés elől.

Az ellenzéki sajtó annak a kihangsúlyozásával, hogy a Viitorul véleményében nyoma sincs a logikának, az állásfoglalást mulatságosnak bélyegzi.

A kormánypárt nagy általánosságban úgy vélekedik Maniu elhatározásáról, hogy az játékfegyver, mely az ellen sül el, aki piszkálja. Ezzel szemben Averescu, Bratianu György és Lupu nagyjelentőségűnek ítélik meg a visszalépést.

**Kínában tisztelik
is lehetnek
a nők**

Dr. WOU

**Előadás a
Mennyei Biroda-
lomról, amely most ébred öntudatra**

Genf, június 25
(A B. L. munkatársától.)

Finom, tökéletes porcellánfigura dr. Wou. Ajkáról, mióta megszületett, nem jött le a mosoly. Ő maga azt mondja, hogy ez a mosoly kínai specialitás: mentstárol az élet mindennapi materializmusával szemben és a mennyei birodalom népe évezredek bölcselkedéséből merítette ezt a mindenért kárpótló mosolyt.

**EGY DIKTATURA, AMELY AL-
KOTMÁNYON TÖRI A FEJÉT**

Mister Wou, hebeg, dadog, akadozik, amikor franciául szól, úgy, hogy el sem hinnék: franciául tanulta ki a jogot, sőt, brilliáns könyveket írt ezen a nyelven hazájáról, a melynek társadalmi és gazdasági berendezkedését alig ismeri valaki alaposabban, mint ő.

A Népszövetség információs hivatalának kínai főnöke, *Őségi császári család leszármazottja*, aki tagja a Koumintang-nak, a diktatúrát gyakorló néppártnak, amelyről ezeket mondja:

— *Diktatúránk végnapjai felé közelelik!* A forradalmi néppárt határozata értelmében 1954-ig kell befejeznünk népünk *gyámolási munkáját*, mely alatt

Kína felcselekedik a jobb időkre, amikor alkotmányunk lesz.

Különbösen is, mondja, „egészen más”, mint az orosz proletárságé, vagy a fasisztapárti ténykedése Olaszországban. Hogy sikerre vigye Sun Yat-Sen-nek, a kínai forradalom halhatatlan apostolának és köztársaságuk első elnökének eszméit,

a forradalmat beosztották három korszakra.

Az első, a katonai korszak, kitűnő eredménnyel folyt le, amennyiben sikerült fölépíteni a lakosság lelkében a *nemzeti öntudatot*. (Ez tudniillik teljesen elsorvadt a néptől merőben idegen mandzsuriai dinasztiák évszázados uralma folyamán.)

AZ ÉHINSÉG ÉS A RIZS

— Jelenleg a gyámkodási korszakot éljük. — mondja a kínai tudós, — mikor *hétől-hétre változik a Mennyei Birodalom ábrázata*.

Most ültetik át a gyakorlatba Sun Yat-Sen ama tanítását, hogy a földműves sajátjének tudja azt a földet, amit művel. A végtelen területeken teljesen megszervezetlen a nemzeti ellátás és évenként *tízmillió lakos halálra van ítélve*. Ez a szám még ijesztőbbnek látszik, ha tekintetbe vesszük, hogy a kínai föld termőereje még gazdagabb, mint az elismert francia lümusz és a kínai buzát, rizst, teát az egész világon szeretik.

— Az ember tápláléka, — mosolyog Wou doktor, — a levegő, a víz, a hus, a növény. Sajnos, a kínaiak nem tudnak levegőből és vízből megélni, a húst nem kedvelik, de annál szívesebben falják a növényi tápanyagot. Így hát, elsősorban

agrikultúránkat szervezzük teljesen újjá, hogy javítsunk a közellátáson.

— Parasztaink a termés 60 százalékát a földesurnak adják. Mi *egyenjogositjuk* a földet, ami abból áll, hogy mindenki művelheti, akinek jól esik, miután a híres confuciusi tanok befolyására,

már kétezer évvel ezelőtt megszűnt a nagy-birtok-rendszer.

— Miután a parasztnak gépre és ruhára is szüksége van, mindenféle vasútvonalakat építenek, mert a vérkeringés tökéletlensége okozta eddig az éhhalált.

— Amikor Kínában éhínség tört ki és az lakosság lerongyolódottan, csontra aszottan várja a mentő kenyér és rizs szállítmányokat, a kenyér és a rizs *külföldre vándorol*. Ezen túl maga az állam fogja elosztani az élelmet a rettentő távolságra fekvő területek népei között és *külföldre egy szem rizst sem szabad kivitni*, amíg legalább három esztendőre teljesen ellátva a négyszázmillió népi

A 400 MILLIÓS CSALÁD

Lelkesen fejtegeti a tudós, hogy hazájában három évezreddel ezelőtt leszerelésről tárgyaltak. Jóllehet éppen Kína volt, aki *felfedezte a puskaport*. (Igaz, csak: tüzijátékra!) De Kína nem kapta el magát, amiért felfedezte a puskaport, sőt arra büszke, hogy területén sohasem folyt vallásháború, itt találkoznak először a nyomdatechnika primitív formáival, a porcellánfestéssel, az európai tudósok, főleg a németek pedig, máig is kínai bölcseségből merítnek.

Érdekes, hogy a Mennyei Birodalom társadalmi életét nem írott törvény, és jog, hanem *az erkölcs és a helybeli szokások* szerint irányították. A falunak és a városnak a szomszéd faluhoz és városhoz semmi köze nem volt és

a 400 millió népi mégis egyetlen családot alkotott,

amelyben évezredek keresztyén mindenki boldogan élt. Ha a fiatalok elkövettek valami csínyat, az öregek és a mandarinok, (írni-olvasni tudók), ítélkeztek felettük.

A ma és holnap lángelméinek legszebb feladata lesz megoldani: *hogyan gyűrhetjük le magunkban a vadállatot?* A rablógarázdálkodásra berendezett nyugati államokkal szemben Kína ideálja a szeretet, életderű és pacifizmus.

Csak úgy áradozik, amikor Sun Yat-Sent idézheti, aki francia és amerikai szabadsághősöktől tanult és igéivel minden elnyomott nemzet őszinte megértőjévé, barátjává tette Kínát. Ez nem zárja ki, hogy a kínai ne utálna az európaiakat. De ez azért van, mert Kínára olyan igazságtalan nemzetközi egyezményeket kényszerítettek, amelybe az ország sohasem nyugodhat bele. Így például az európaiak nem a belföldi törvények uralma alatt élnek Kínában, hanem *saját konzulátusuk védelme alatt*. Ha tehát egy európai legyilkol egy bennszülöttet, nem görbül meg még a házasa sem, mert az ilyen gaztetteket ölbellet kezével kötelesek elviselni a kínai hatóságok.

Azonkívül a nagyhatalmak *tetszésszerűen* magas vármokot vehetnek ki a Kínából importált árucikkekre,

Kína ellenben csak öt százalékkal vámolhatja meg az Európából jövő árut.

Ez az igazságtalan szerződés ma már nincs érvényben, de a versenyképtelenné vált kínai ipar azóta nem tudott magához térni.

A gazdasági újjáépítésnél Kína úgy fogja magába inni az idegen tőkét, mint a sivatag

szárazságot.

szervezeteket azonnali hatállyal felosztatja.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.

Az új kommunista ellenes törvény súlyos rendszabályokat helyez kilátásba bármilyen agitációval szemben s ugyanilyen szankciókat fognak alkalmazni a kommunista röpiratok terjesztőivel szemben is.



A napfürdőzést is

meg kell tanulni, azaz a napfürdőzés előtt, amelynek sohasem szabad nedves bőrrel történnie, dörzsölje be testét erősen

**NIVEA - CRÉMMEL
- OLAJJAL**

Mindkettő tartalmazza — mint ebben a nemből egyedülálló bőrápoló — a bőrrel rokon összeállítási eucerint, mindkettő csökkenti a fájdalmas lesülés veszélyét, mindkettő csodásan megbarnítja bőrét, még borsos idő mellett is.

Beiersdorf & Co. S. A. R., Braşov, Strada Iuliu Maniu 39

Nivea-Crème: Lei 16.00 — 72.00

a vizet. Nem igaz, hogy az európaiakat kiutasítanák, vagy lemeszárolnák Nankingban, Pekingben és Sanghaiban. Ellenkezőleg: az európaiak domináló szerepet játszanak ezekben a városokban, a központokban fényes üzletük, palotáik vannak, olyannyira, hogy a kormány le fogja törni az idegeneknek a kínaiakon kifejtett gazdasági uralmát. (A külföldtől, úgy látszik, semmi jót nem várnak Kínában, ha csak pénzt nem.)

Az európaiak elnyomó bánásmódja ellen Kína passzív rezisztenciával harcol:

telekürtölik a világot, *milyen égbekiáltó igazságtalanságot jelentenek Kínára az európai bevándorlókra ma is fennálló egyenlőtlen szerződések.

De, ha egyszer megszüntetik e szerződéseket, meglátja a világ, mily békésen megélnék egymással a fehér és sárga fajok.

KÉT ÚJ KÖZHATALOM

Érdekesen megváltozott a kínai nők társadalmi helyzete is. A kínai hölgyek emancipáltabbak, mint bármely nyugati ország asszonyai. Betölthetnek minden közhivatalt, sőt, tiszták is lehetnek a hadseregben. Am az állammal szemben teljesített kötelességük nem

akadályozza meg őket abban, hogy ne örüljenek az európai divatszalonok kreációinak, a ruzsának, a pudernek és ne flörtöljenek jó szívből.

Szópen kiegyenlítődnek az ellentétek a társadalmi osztályok között is. A három közhatalom mellett, amit a francia forradalom vitt ki, (törvényhozó, végrehajtó és bírói hatalom), Sun Yat-Sen további két külön hatalmat is felállított, amit a nyugati parlamentarizmus is megszívelhetne. Egyik a vizsgálóhatalom, amely minden államférfit, képviselőt és közhivatalnokot megvizsgál, hogy van-e elegendő képessége és képzettsége hivatala betöltésére? Végül az ellenőrző-hatalom, azt kutatja, vajjon

a nyilvánosság előtt szereplő személyek előbbre vitték-e munkájukkal az ország ügyét és, hogy teljesen feddhetetlen erkölcsű életet élnek-e?

A lebilincselő érdekes elmefuttatást, amely hű tükröt tárt a modern Mennyei Birodalom elé, a genfi nemzetközi ifjúsági klub nevében dr. Ledermann László, az itteni egyetem magyar magántanára köszöntö meg meleg szavakkal.

Seidner Imre

Törvényen kívül helyezik a kommunistákat

Törvénytervezet készült drákói rendszabályokkal

Bukarest, június 25.

A liberális párt hivatalos lapja a *Vit-tor* megbízható helyről arról értesül, hogy a kormány a jövő hét első napjaiban egy törvénytervezetet terjeszt a parlament elé,

amely törvényen kívül helyezi a kommunistákat, az összes kommunista

Kardlappal verték szét az újabb diáktüntetőt Bécsben

Egész napon át tartottak a diákzavargások az osztrák fővárosban

Bécs, június 25.

Tegnap, szerdán a bécsi egyetem nemzeti szociálista diákjai újból viharos tüntetéseket rendeztek amiatt, hogy az osztrák alkotmányjogi bíróság a bajtárs szövetség szabályainak egyik szakaszát, amely a tagok felvételét írja elő, törvényellenesnek bélyegezte.

A délelőtti folyamán a Ringen akartak gyűlésezni a nemzeti szociálista egyetemi hallgatók, de a rendőrség a gyűlést nem engedélyezte. A hallgatók ennek ellenére is összegyűltek és zajos tüntetést rendeztek. A rendőrség hiába tett békés kísérleteket a tüntető diákok szétoszlatására, a tömeg nem engedelmessé-

dett a felszólításnak, mire a rendőrség gummibottal és kardlappal verte szét a diákserceget.

A tüntetők közül négyen megsebesültek. Tíz diákot a rendőrség őrizetbe vett.

Az izgalom az esti órákban sem csillapodott. Estére a diákok a XVII. kerületben tartottak gyűlést, amely ha izgatott hangulatban is, de rendezettség nélkül ért véget. A gyűlés berekesztése után azonban a diáktömeg a város több pontján összeütközött a rendőrséggel, amely ezúttal sem vonakodott a gummibot és a kardlap használatától. A rendet azonban így is csak éjjelre sikerült helyreállítani.

Mussolini újabb jegyzéke a pápához

Az olasz miniszterelnök udvarias, de határozott válaszában fenntartja további álláspontját

Róma, június 25.

Az olasz kormány tegnap, szerdán nyújtotta át a Szentszéknek az újabb válaszijegyzékét, amelyet a lateráni szerződés megsértése körül kerekedett konfliktus ügyében újból leszögezte a maga álláspontját. A jegyzék hangja rendkívül udvarias, de egyúttal igen határozott és jellemző dokumentuma annak, hogy Mussolini kormánya eredeti álláspontjából semmit sem engedett a Szentszék követeléseivel szemben.

Az olasz kormány jegyzéke ismétlen leszögezi, hogy a Szentatya ellen rendezett tüntetések és a vatikáni épületek területen kívülségének bűnöseit ki-nyomozza és szigorúan megbünteti. Ezzel tehát

Mussolini forma szerint teljes jogi elégtételt szolgáltat a Szentszéknek a lezajlott tüntetésekért.

Ezzel szemben a kormány jegyzéke

annak a határozott kívánságának ad kifejezést, hogy a Szentszék lejezze ki sajnálkozását azokért a megnyilatkozásokért, amelyeknek hatása kiterjedt az olasz királyságra is s amelyeknek irányító központja éppen a területen kívülség előnyét élvező vatikáni épületekben van.

Azt is leszögezi a kormány jegyzéke, hogy nem volna helyénvaló a katolikus mozgalom, helyesebben az ifjúsági szervezetek ellen hozott rendszabályok felülbírálása és megvitatása, miután több konkrét esetről kiderült, hogy „titkos” összejövetelekről volt szó, amelyeknek az állam törvényeivel szemben támadó jellegük volt.

Legkategórikusabb a jegyzék utolsó pontja, amelyben a kormány ismétlen tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy a Szentszék Olaszország belügyeibe beavatkozzék.

Leszerelünk!

Brüsszel, június 25.

A belga képviselőház 94 szavazattal 77 ellenében elfogadta a hadihitelre vonatkozó javaslatot. Eszerint a kormány felhatalmazást kapott, hogy 210 millió frankot investáljon háborús célokra.

Egy német lap cáfolja Hans Otto Rothot

Brassó, június 25.

A „Stuttgarter Neues Tagblatt” egyik legutóbb ideérkezett száma érdekes cikkben foglalkozik a legutóbbi romániai választásokkal. A lap elsősorban is leszögezi, hogy a német kisebbséget súlyos sérelem érte azáltal, hogy a brassói mandátumot nem Konnerth kapta, akit az megilletett volna, hanem Lepadatu. A továbbiakban foglalkozik a lap azokkal az általános választási visszaélésekkel, amely az ország minden részében észlelhetők voltak. Itt többek között azt írja:

„Csodálatos, hogy egy Jorgának a kormánya, akit német körökben György lovagként és a korruptió sárkányának harcos ellenségeként ismertek, ugyanolyan rossz és ócska eszközökkel élt, mint a régebbi rezsimé.”

Majd a magyar kisebbségről a következőket írja a lap:

„Rendkívül kínos az a magaviselet, amelyet a kormány a magyar kisebbséggel szemben tanúsított. A magyarokat rendkívül módon háttérbe szorították a mandátumokért folytatott harcban. Német kisebbségi körökben is elviselhetetlen ellentmondásnak tartják, hogy a kormány a kisebbségi minisztérium megalkotásánál a magyarokra nem gondoltak. Előfordult, hogy a kinevezett kisebbségi miniszterhez magyarok és bántási svábok fordultak sérelmekkel a választásoknál és a miniszter tehetetlennek bizonyult, mert Argetoianu belügyminiszter nem engedett belebeszélni erőszakos módszereibe.”

— **REKLAM A KENYERNÉK.** Az angol lapokban újabb nagy hirdelési akció indult meg a kenyér mellett. Eddig még nem igen volt példa arra a világtörténelemben, hogy a kenyeret hirdetni kellett volna. Ugy látszik, Angliában valami baj van a kenyér népszerűségével. — A hatalmas, feltűnő hirdetés így hangzik: „Tegyen sok kenyeret az asztalára, ez a legolcsóbb étel. A legnépszerűbb és leolcsóbb, mint minden más élelmiszer. Milyen keveset kell fizetni egy négyfontos kenyérért! Hasonlítsa össze a négyfontos kenyér árát a négy font marhahús, vagy négy font birkahús árát. A kenyérből semmi sem vész kárta, tápláló és jó. Sohasem volt a kenyér olyan olcsó, mint most és soha sem volt olyan jó. A kenyér a legfontosabb tápszer. Egyen naponta egy karaj kenyérrel többet, mint azelőtt!”

Maniu Kolozsvárra érkezeit

Csöndes, de meleg ováció fogadta az állomáson
Vajda: Én is visszamegyek a falumba parasztnak



Maniu

Kolozsvár, június 25.

Maniu Gyula ma, csütörtökön délelőtt tizenegyórakor Bukarestből jövet Kolozsvárra érkezett. A pályaudvaron a kolozsvári nemzeti parasztpárti hívek hangos ovációban akarták részesíteni, Maniu kifejezett kérésére azonban csak csendes tüntetéssel fogadták vezértüket. Amikor Maniu leszállt a vonatról, virágot nyújtottak át neki, mire finom rezignációval ennyit mondott:

— Virágot adnak nekem, az öreg nunkanélkülnek?

— Igen, — szólalt meg egy hang —, de nyugdíj nélkül.

Majd az egyik nemzeti parasztpárti vezetőférfi felesége lépett oda Maniuhoz.

— Maradjon meg nekünk, — mondtotta.

— Örökre, — felelte Maniu.

Az üdvözlések után Maniu beült Vajda autójába, akivel együttesen Vajda lakására hajtottak.

A pályaudvaron néhány pillanatig beszélgetni Vajdával, aki semmit nem akart elárulni Maniu elhatározásának okairól. Magáról mondott csak ennyit:

— En visszamegyek a falumba parasztnak.

Maniu Kolozsvárról továbbutazik Badacsonyba.

József főherceg pervesztes lett az aradi törvényszék előtt

Egy érdekes birtokper utóhullámai

Arad, június hó 25.

Rendkívül érdekes és bonyolult birtokperben mondotta ki az utolsó szót az aradi törvényszék a mai napon megtartott tárgyalásán. A por előzményeit az agrárreform végrehajtását megelőző időkig vezethetjük vissza.

Az agrárreformnak még csak híre járt, amikor 1921-ben József főherceg parcellázta kisjenői uradalmát és másfél millió lejért szabályszerű adásvételi szerződéssel értékesítette is. Amikor azonban az agrárreform végrehajtását megkezdették, a kincstár érvénytelennek nyilvánította a kisjenői uradalom parcellázását és a birtokrészek eladását s kisajátítva az egész birtoktestet, az érdekeltekkel újból megvásároltatta az egyszer már megvett parcellákat.

József főherceg a döntésbe nem nyugodott meg, hanem Genfben, a Népszövetség előtt keresetet indított a román állam ellen és a pert meg is nyerte. A genfi nemzetközi bíróság kártérítésre kötelezte az államkincstárt. Ezzel azonban az ügy nem záródott le. Most a parcellák nevői indítottak keresetet a főherceg ellen s kérték az aradi törvényszéket, hogy helyezze hatályon kívül az 1921-ben kötött szerződéseket és kötelezze a főherceget a másfélmillió vételár visszatérítésére.

Az aradi törvényszék helyet adott a keresetnek és a ma megkezdett ítéletével

József főherceget elmarasztalta a másfélmillió lejes vételár visszatérítésében és az 55.000 lejre rugó perköltségek megfizetésében.

Hofer Mihály főmozdonyvezető feltüzi mind a tizen-négy kitüntetését és úgy megy a király elé

Temesvár, június 25

A CFR vezérigazgatósága egyre gyakrabban fúj bele abba a sipba, amely kivétel nélkül mindig csak kisebbségi vasutasnak jelzi, hogy:

„Mehet!”

Becsületen szolgálatban, idegőrlő munkában eltöltött évek után a CFR takarékosági jelszavakkal álcázott kisebbségellenes politikája már igen sok egzisztenciát kezéből ütötte ki a mindennapi kenyeret. Csúpan csak azért, mert amint hivatalosan, ultimátumszerűen megállapítják, a koldusbotra ítélt vasutas „nem bírja kielégítően az állam hivatalos nyelvét”.

Ezer számar sorolhatnánk fel égbekiáltó embertelenségeket, amelyeket ennek a tulajdonosnak is átlátszó indokolásnak ürügye alatt elkövettek a CFR kisebbségfálo hatalmasai. Ezúttal csak egy esetet ragadunk ki.

Valóban Juvenalis tollára méltó szatíra téma az, ahogyan a CFR bölcsői kiűtötték a kényeret Hofer Mihály temesvári főmozdonyvezető kezéből. A temesvári vasúti műhelytől a napokban is több kisebbségi vasúti munkást erőszakolták szélnek. Hiába kezelték remekül a szerszámot, nem írták kellőképpen az állam hivatalos nyelvét. Már pedig szeged és erzsétek kérésével sokkal fontosabb a szolgálati nyelv ismerete, mint a szak tudás, amely foglalkozásának mesterévé tette a kisebbségi munkást is. Akkoriban a műhelyfőnökség határozottan kijelentette és megígérte, hogy a mozdonyvezetői karból senkit sem fognak elbocsájtani. Hogy mit érnek az ilyen ígéretek?

A mai napon újból három elbocsájtás történt a temesvári üzletvezetőség területén. Három mozdonyvezetőnek fújták meg a nyomoruság pipját.

Ezek között van Hofer Mihály főmozdonyvezető is. Híres és nevezetes személyiség a Bánság vonalain szolgálatot teljesítő mozdonyvezetők között.

Arról volt híres, hogy az impérium-változás óta az udvari vonatok vezetését a Bánság területén mindig reá bízta.

Valahányszor a megboldogult Ferdinánd király, Mária királyné, Károly király, vagy az uralkodóház valamelyik tagja áttazott a temesvári üzletvezetőség vonalain. Akkor természetesen nem tettek vele külön nyelvvizsgát, hanem csak azt nézték, hogy elsőrangú, megbízható szakember, akinek tudására és nyugodt idegeire teljes bizonyossággal rábízhatják az ország uralkodójának is az életét.

Hofer főmozdonyvezető mindig kifogástalanul elvégezte a rábízott feladatokkal:

szolgálatiért eddig összesen 14 királyi kitüntetést kapott.

De abban az évben, amely szent kötelességének tekinti a kisebbségi vasutasok kiűldözését és koldusbotra juttatását, sem a szak tudás, sem az uralkodó család tagjainak tett értékes szolgálatok nem számítanak. Hofer Mihály kisebbségi, tehát évtizedes szolgálati múltjával, 14 királyi kitüntetéssel együtt mehet! Mehet a fenébe...

Hofer főmozdonyvezetőt a CFR vezérigazgatóságának ez a középkorba illő határozata természetesen vérig sértette és elkeserítette. Egyelőre nem kér és kilincsel a vasut kis hatalmasainál: kegyet és külön elbírálást. De elhatározta magát a következőkre:

Feltüzi mind a 14 királyi kitüntetését és magánál II. Károly király öfelségénél kér kihallgatást, hogy panaszát elmondja és arra orvoslást kérjen. Könnyen megtörténhetik, hogy az uralkodó más véleményen lesz Hofer főmozdonyvezetőt illetően, mint a CFR vezérigazgatósága. A mely úgy találta, hogy Hofer és összes kisebbségi vasutas társai — mehetnek...

A felirati vita és a pártok

Interpelláció a Hoover-javaslat miatt
Mi lesz Zsilvölgyében?

Bukarest, június 25.

A trónbeszédre adandó válaszfelirat vitája a csütörtökön délutáni ülésen kezdődik meg a kamarában. Az ellenzéki pártok általában erre sem készülnek nagyobb felvonulással. A jelenlegi helyzet szerint csak a szociáldemokrata képviselők hajlandók a tüzetesebb vitára, a többi ellenzéki párt megelégszik nyilatkozatok felolvasásával. A feliratkozott szónokok felerésze a többségi pártból kerül ki.

A liberális párt csütörtökön délelőtt hívta össze a parlamenti csoportot értekezletre. Az értekezlet megszövegezte a válaszfelirati vitával kapcsolatban felolvasandó nyilatkozatot. Ugyancsak csütörtökön délelőtt szövegezte meg a maga nyilatkozatát a nemzeti parasztpárt is. A liberálisok nyilatkozatát Duca fogja felolvasni, a nemzeti parasztpártét valószínűleg Mihalache. Aztán Bethlen György következik a Magyarpart nyilatkozatával. Utána Schina többségi az állami tisztviselők, Busila a nagyiparosok nevében beszél. Octavian Goga is csak nyilatkozat felolvasására készül az Averescu-párt nevében.

A csütörtök délutáni ülés napirend előtti része azonban már különösen ér-

dekesnek ígérkezik. A liberális párt utasította Oromulu volt bankkormányzó, hogy intezzen kérdést a kormányhoz a német-osztrák gazdasági tárgyalások és különösen Hoover moratórium javaslatával kapcsolatban.

A liberális interpellációt meglehetősen nagy érdeklődés előzi meg. Külföldről eredő hírek szerint ugyanis a román kormány már be is jelezte volna hozzájárulását a Hoover-tervhez. Engedékeny és előzékeny magatartása a német-román kereskedelmi szerződéssel volna összefüggésben. Érthető tehát, ha a parlament kiváncsian várja a külügyminiszter és a pénzügyminiszter választát.

Itt említjük meg, hogy a szerda délutáni kamarai ülés kiemelkedő pontja Gherman szociáldemokrata interpellációja volt. Gherman a bánsági, zsilvölgyi munkanélküliségről beszélt s lefeszte azt a nagy veszedelmet, amit a vulkáni bányá-üzem beszüntetése jelentene a munkásságra. Manoilescu nyomban választott és ígérte, hogy ő és kormánya mindent meg fog tenni a munkanélküliség enyhítése érdekében. Trancu-Jasi az új épületek adómentességével kapcsolatosan interpellált.

Franciaország taktikázik

Kompromisszumos ajánlat az Olaszország és Románia kedvezően fogadják a moratóriumot

Washington, június 25.

A korszakalkotónak tekinthető Hoover-féle moratóriumjavaslatra mára már valamennyi jelentősebb állam válasza megérkezett s a Fehér Ház köréi szerint nagy része kedvező.

A legnagyobb kíváncsiság természetesen a francia válasziggyeztet előzte meg, amelyet a párisi kormány tegnap délután adott át hivatalosan Edge amerikai követnek és kábelzett meg a washingtoni francia követ útján Stimson külügyi államtitkárnak. A francia kormány válasza mindössze négy gépirásos oldal — bár az USA kormánya értekezlettel fogadná a Hoover-ajánlat elfogadásának bármilyen feltételhez való kötését — kompromisszumos ellenjavaslatot tartalmaz. A válasz ugyanis, hangsúlyozva Franciaország békülékenységét, részletesen ismerteti a javaslatnak Franciaország gazdasági életére valószínűleg gyakorlandó hatását s azt kívánja, hogy elvben a moratórium idejére is tartsák fenn a Young-terv érvényét. Ezért a francia kormány közvetítő javaslatként ajánlja, hogy a jó-

vátételek feltétel nélküli részét Németország továbbra is fizesse be Franciaország javára a bázeli Nemzetközi Fizetések Bankjába, amely aztán ezt az összeget saját felelősségére akár egészben, akár pedig részben Németország felszámolására, illetőleg a márka stabilitásának a biztosítására fordíthatná. Ez az ugynevezett védett rész 612 millió márkát tesz ki s nagyrészt Franciaországot, továbbá Belgiumot illeti. Miután ez az összeg így kölcsönképpen visszakérülne Németországra, helyett Franciaország a Nemzetközi Fizetések Bankjának a garanciája mellett ugyanilyen értékű bont bocsátana ki.

Mussolini válasza is megérkezett a Fehér Háza. Eszerint a fasiszta kormány szívesen fogadta a Hoover-javaslatot, bár ez jelentős áldozatokat kíván Olaszországtól.

Olaszország mégis készséggel meghozza ezt az áldozatot, mert a nemzetközi együttműködésre, a világgazdasági válság megoldására és a leszerelési konferencia sikerére nézve áldásos hatást remél tőle.

Románia is kedvezően fogadta a Hoover-ajánlatot?

Egyes bukaresti jelentések szerint

Románia is kedvezően fogadta Hoover elnök moratóriumos tervét, annál is inkább, mert Románia a jóvátételből öt millió mintegy kétszáz millió lejnyi összeg fejében szerződésileg ipari megbízásokat adott Németországnak.

Románia eszerint ugysem kapta pénzben jóvátételi járandóságát s azért, hogy dologi szállításokká változtassa, különleges előnyöket biztosított mezőgazdasági terményeinek az elhelyezése szempontjából.

Romániának — ellenkezőleg — csak előnye származhatik a Hoover-moratóriumból. Amennyiben ugyanis ez július elsején egyelőre egy évre életbelép, úgy

Románia külföldi fizetési kötelezettségei az 1931. július 1 és 1932. július 1 közötti év folyamán 406 millió lejjel csökkennek.

Funny tudniillik az az összeg, amelyet háborús adósságai számlájára Franciaországnak, Angliának, Olaszországnak és az

Amerikai Egyesült Államoknak ebben az időközben fizetnie kellene.

A MORATÓRIUMON KIVÜL AMERIKA NAGYOBB KÖLCSÖNT IS AD NÉMET-ORSZÁGNAK

Washingtonban minden hivatalos cáfolat ellenére is tartja magát az a hír, hogy az USA bankjegykibocsátó pénzügyintézetének a központja a Federal Reserve Bank, jelentős összegű kölcsönt nyújt Németországnak. A kölcsön összegét és feltételeit illetőleg egyelőre minden információt megtagadnak.

A német birodalmi kancellár nagy feltűnést keltett rádióbeszédét diplomáciai körökben még mindig igen élénken kommentálják. A Franciaországhoz való közeledést illető kijelentések alapján beavatottak biztosra veszik, hogy Brüning kancellár a legközelebbi jövőben ugyanolyan látogatást tesz Párisban is, mint Chequersben. Ennek a látogatásnak az a célja, hogy megnyerje Franciaországot a jóvátételi probléma engedékeny szellemben való új rendezése ügyének.

Használjon csak

DIAMOND

boroiva-pengét

HÁROMEZER CIGÁNY RIOGATJA A SZATMÁRIAKAT

RÉSZLETRE DOLGOZIK A ZÁLOGHÁZ IS * ZAVAROSAK AZ ADÓHIVATAL KÖNYVEI

Szatmár, június 25.

VÁRATLAN ÚJ VESZÉDELEM szatmárban a meglevő sok bajhoz Szatmár nyakába. Máról holnapra égető problémává lett a cigánykérdés, mert

a Szatmáron letelepedett mintegy háromszáz cigány család a városi tanács egy földeladási folytán hajléktalanná lett és elárasztással fenyegeti az egész várost.

A tiszaujlaki uton sorakozott egymás mellé a cigányok sárházainak sora. Itt viszonylagosan eltűrhető volt a cigányfertály, amelynek élén magukválasztotta vajda áll, akit bizonyos hatalommal még a város is fölruházott. A magisztrátus ugyanis megbízást adott a vajdának, hogy tartsa rendben a cigánynegyedet, melynek lakóit békén hagyja a város, ha a vajda kordában tartja őket és ha mindig számot ad mindenről, ami a hatóságokat a cigányokkal kapcsolatban érdeklí.

Népszámlálást, népesedési bejelentést, anyakönyvi bejegyzéseket mind a vajda bemondása alapján végezték

a szatmári hatóságok és annyira rendeltartott a vajda a cigányai között, hogy egyik-másik alkalommal még a közterhekhez is ki lehetett némi hozzájárulást srofolni a vajda útján a sátorlajától.

Nem is volt különösebb baj a szatmári cigányfertállal, legföljebb az, hogy módfelelt szaporodának az egyiptomi királyutódok, akiknek lélekszáma immár a háromezeret is meghaladta.

Néhány év előtt a városi tanács eladott bizonyos városi földeket és azok között voltak azok a telkek is, amelyeken a cigánynegyed állott. Mostanában kell átadni az új tulajdonosoknak az eladott városi földeket és így a város kimondta, hogy

a háromszáz cigány családot kilakoltatja.

Persze arról gondoskodni kívánt a város, hogy a mintegy háromezer cigány ne maradjon hajlék nélkül és a város egyik más negyedében kijelölt a cigányok részére kétszáz telekhelyet, ahol felépíthetik sáruknyóikat. A németi részhez azonban nagyon közel lettek volna a cigánykunyhók és ettől akkora rémület támadt a németiek között, hogy deputációba mentek a város vezetőségéhez és kérve kérték, ne tegyék hozzájuk közel a cigányfertályt, mert a mörék ki fogják lopni a szemüket.

Erre a súlyos sértésre a cigányok vajdája nem maradt tétlen és nagy durrallal ment föl a városházára, ahol visszautasította a sértést, hangsúlyozván, hogy ők nem aféle kóborló cigányok, hanem letelepedett városi polgárok, akik adót fizetnek és akik tisztelik a törvényt. Megnyugtatták a fölháborodott vajdát, akit a cigányok száza ki-sérték a városházára, hogy a magisztrátusnak nincs is rossz véleménye a szatmári cigányokról, de azért a város a németi gazdák aggodalmát is respektálta és ma egyelőre bizonytalan, hogy mit csinál a város a cigányok ezreivel. Dönteni pedig hamarosan muszáj esz, mert a cigányvajda bejelentette, hogy

ha nem gondoskodik részükre megfelelő telekről a város, úgy az egész cigányhad a város piacán levő pompás parkban üti föl a sátrát a kétezernél több cigányrajkóval együtt,

ami nagyon érdekes látvány lenne, de amitől a hideg verejték ütött ki a városi urak homlokán.

Az egész város érdeklődve várja, hogy mi lesz a háromezer szatmári cigánnyal, akiknek letelepedése nehéz probléma elé állította Szatmár városát.

* ILYEN BAJOKKAL kell küzdeni ebben a városban, ahol pedig éppen elég baj van mindenféle téren. Persze főképpen pénzügyi téren van a legtöbb. És pénzügyi térről érkezve meg kell emlékezni a zálogházról, amelyből csak egy van Szatmár városában, holott a nagy szükségletet tekintve, legalább két tucat kellene belőle, hogy kielégíthesse a sok, sok igényt. Állandó népvándorlás folyik az egyetlen zálogház felé és ez az intézmény igyekszik is megfelelni a hivatásának, de a nyomorúsággal együtt folyó növekedő igényeket képtelen kielégíteni. Mivel a kiváltás kevés, a forgalom csak kifelé folyik a zálogházból, de befelé alig jön pénz, a zálogház vezetősége korlátozott összegekkel kénytelen dolgozni, mert hiszen a

kiadott tőkékből csak a kamatok fejében alig kerül vissza valami a kiadott pénzekből.

Igy aztán nagyon megfontoltan és tapintatosan kell dolgoznia a zálogháznak, amely bevezette a részletfizetést. Nem a visszafizetésnél, hanem a kölcsönadónál. Ami kis pénze van a zálogháznak, azt igyekszik minél több ember között szétosztani és így állandósult az a szokás, hogy

a betevő nem kapja ki egyszerre a zálogtárgyra a pénzt, hanem két-három részletben adja ki a kölcsönt a zálogház.

Az egész szatmári nagy nyomorúságnak talán a legjellemzőbb esete az, ahol még a zálogház sem tud úgy dolgozni, hogy a párezer lejes kölcsönösszeget egyszerre kifizethesse.

* AZ ADÓKKAL IS sok a bajunk. Igaz, hogy amióta Andreicutiu pénzügyigazgatótól megszabadult a város, azóta emberségesebben és észszerűbben történik az adóbehajtás, de az ő rezsímje idejéből még vannak különös maradványok, amelyek eltüntetésén most dolgoznak. Andreicutiu idejében nem volt fontos, hogy a kivetések és előírások pontosak legyenek. Az volt a fő, hogy minél kegyetlenebbül nyuazzák a népet akár tartozik, akár nem. A nagyon alaposnak mutakozó pénzügyigazgatóról most derül ki, hogy az adófőkönnyvek pontosságával nem törődött és így állott elő az a helyzet, hogy mostanában

sok adózó akkor veszi észre, hogy egészen zavaros az adólapja.

Egyik-másik adófizetőtől akkora összeget követelt az adóhivatal, amennyivel nem is tartozott és néhol ezrekre menő összegek voltak terhére írva az adóhivatalban, holott a birtokában levő adókönyvecske szerint vagy egyáltalában nem, vagy csak kis összeggel tartozott. Persze ezeknek a hibáknak a kikutatása órákat vett igénybe, de a jelek szerint még rengeteg hiba van az adófőkönnyvekben, ahol most kell majd korrigálni a terheléseket és a hibásan kimutatott tartozási összegeket. Mert eddig csak annak a néhány embernek a tételeit javították ki, aki észrevette a hibás terhelést, de azt nem tudni még,

hogy hányzász adófizetővel fizettették ki a hibás összegeket.

Stavrat pénzügyigazgató, aki elődjével szemben éppen olyan igazságos, mint amennyire emberséges, nem fogja engedni, hogy jogtalanul fizetessenek adóösszegeket bárkivel és átvizsgáltatja az egész könyvelést, ami nagy munka ugyan, de megszünteti azt a zavart, ami a szatmári adóhivatal könyveiben a multból maradt. Még megérjük, hogy visszafizetik a túlfizetéseket. Igazán ránk férne.

Kertész László.

Kikre alkalmazható az amnesztia-rendelet

Bukarest, június 25.

Hamangiu igazságügy-miniszter ma körrendeletet küldött az ország összes ügyészségeinek, törvényszékeinek utasításokat adva azokról a módokokról, melyek szerint a június 8-iki királynapi alkalmával kiadott amnesztia-rendeletet alkalmazni kell. Az igazságügy-miniszter rendelete szerint

az amnesztia kizárólag a polgári és katonai bíróságok által hozott végleges ítéletekre alkalmazható

és nem vonatkozik az amnesztia-rendelet a fegyelmi bíróságok által hozott fegyelmi ítéletekre.

Nem végleges ítéletekre is alkalmaz-

ható a rendelet, még pedig abban az esetben, ha az ítélet ellen az elítélt élt felelősséggel és ezt a felelősséget most visszavonja.

Az amnesztia-rendelet engedményeit azoknál, akik a rendelet kiadása alkalmával büntetésüket töltik, csak a hátralévő büntetésre lehet vonatkoztatni. Ugyanez az intézkedés vonatkozik azokra az életfogytiglani elítéltekre is, akiknek büntetését az utolsó amnesztia alkalmával bizonyos időtartamra változtatták át. Ami a pénzbüntetések elengedését illeti, amennyiben annak részletben való fizetését engedélyezték, az amnesztia illetve az elengedés csak a hátralévő és még be nem fizetett összegre vonatkozik.

Dízen és szárazon...

Panamáznak a hajóskapitányok a Fekete-tengeren

Hatalmas panamát ledezték fel a román hajózási vezérigazgatóságnál

Bukarest, június 25.

A kereskedelmi minisztérium rendelete alapján vizsgálat indult meg a román állami hajózási vezérigazgatóság ellen, mely vizsgálat kapcsán nagyszabású panama nyomaira bukkantak. A vizsgálat folyamán megállapítást nyert, hogy

a vállalat szolgáltatában álló és tulajdonát képező kereskedelmi hajó kapitányai közül egyesek nagyarányú csalásokat követtek el.

Igy többek között Bucegi kereskedelmi hajó, mely a Fekete tengeren és Ázsiában teljesít szolgálatot, néhány héttel ezelőtt Zunguldag törökországi kikötőben a Heraklea szénbányából 6500 ton-

na szenet rakott be és Konstancába hozta. A hajó Marcu nevű kapitánya csak 4000 tonna szállítási díjjal számolt el, míg

a többi összeget elsikkasztotta.

A leleplezés után a román kormány táviratára a konstantinápolyi kikötőben tartóztatták le a Bucegi sikkasztó kapitányát. Hasonló eljárás folyik a Carpati hajó Antonescu nevű kapitánya ellen, aki szintén óriási összegeket sikkasztott el a szállítási díjtételekből.

A kereskedelmi minisztérium az ügy aktáit átadta az ilfovi ügyészséghez, mely teljes apparátusával nyomoz a vi-zi panamák ügyében.



Malaria és sok más lázas betegség csak szúnyogúttján terjed. Évente emberek ezrei halnak így meg. Őjnak meg e gyilkosokat és védjük meg magunkat és gyermekeinket, — permetezzünk Flit rovarirtót.

Flit hatására elpusztul légy, szúnyog, bolha, moly, poloska, tetű, hangya, svábbogár és mindezek petéi. Flit-permet megöli a rovarokat, — de emberre ártalmatlan. Könnyen alkalmazható. Nem hagy foltot. Flit nem tévesztendő össze más rovarirtókkal. Követeljük a Flit katonával díszített sárga kannát a fekete sávval.

Permetezzünk

FLIT

rovarirtót

Plombált Flit-kanna kizárja az utánzatot.



Ne csak Aradot látogassa meg Károly király

Arad, június 25.

Az aradi nyugdíjasok, — csak úgy, mint általában az összes nyugdíjasok, — hónapok óta nem kapnak pénzt az államtól. Hiába volt kérés, könyörgés, deputációzás, hiába könyörögtek pénzügyigazgatónak és prefektusnak: mindenki a kezét mosta, senki sem tett semmit a nyomorgó nyugdíjasok érdekében.

Az elkeseredés napról-napra nőtt, a nyugdíjasok már elhatározták, hogy pert indítanak az állam ellen... — és ekkor csoda történt Aradon.

Egy nappal Károly király érkezése előtt kiderült, hogy hát persze, persze, hogy van pénz a nyugdíjasok számára. A prefektus, aki annak idején a legkétségbeesettebb könyörgésekre és fenyegetésekre is udvarias elhárítással, kézmossággal felelt, egyszerre rájött, hogy igenis, van pénz a könnyek felszártására s a panaszok elcsilltására is. Elrendelte saját hatáskörében, a hátralekös nyugdíjak egy havi járandóságainak azonnali kifizetését s a megye pénzéből azonnal kölcsönt is folyósított, hogy a kifizetésnek ne legyen semmi akadály.

Igy jutottak az aradi nyugdíjasok több-havi hátralekukból egy hónapi járandóságukhoz. Így fogadta a királyt egy napi megnyugvás, a nyugdíjfronton.

A királynak kellett Aradra jönnie, hogy a nyomorgó nyugdíjasok pár fillérhez jussanak...

Látogasson el máshová is öfelsége minél gyakrabban.

— FELOSZLATTAK A TORDAI MEGYEI TANÁCSOT. Tordáról jelentik: Megjelent a hivatalos lapban a belügyminisztérium rendelete, amely kimondja, a tordamegyei kis-és nagy tanács feloszlását és helyébe egy megyei interimár bizottságot nevez ki. A bizottság tagjait dr. Mester László tordai közjegyző, Marinca Illés tordai felsőkereskedelmi iskolai igazgató, Furduj Sabin topánfalvi lelkész, Sendrea Alexandru járai lelkész és Modringanu Joan maroszludasi bankigazgató neveztették ki, akik, az egy Modringanu kivételével, aki Averescanus-párti, mindannyian a liberális párt régi, oszlopos tagjai. — A belügyminisztérium a megyei interimár bizottság kinevezésénél teljesen megelégedett arról, hogy Tordamegye területén magyarok is laknak, mert a bizottságba még egyetlen magyar tagot sem nevezett ki, ami a magyarság körében érthetően kellemetlen meglepetést keltett. Az interimár bizottság már át is vette a vármegye ügyeinek vezetését. — A vármegye eseménye még az is, hogy a belügyminisztérium az új prefektust, dr. Cioban Virgilt, aki, amióta a Jorga-kormány megalkult, már a harmadik prefektusa a megyének, állásában végleg megerősítette.

Kuncz Aladár Budapestben meghalt

Elszorult a torkunk, a páratlan csapásnak csak lehulló fájdalma és látható negrendülése volt, hangja nem.

Kuncz Aladár meghalt! Fejünk lehullott a gyászír fölé, amely olyan páratlanul, kimerítően jött. A sokaság ott rezgett valamennyiünk hangjában, még akkor is, amikor a lesújtó negdöbbenés feloldódott annyira, hogy nélséges fájdalommal siratni tudjuk a kiváló barátot, a kiváltságosan nagy művészt és a kiváltságosan nagy embert.

Nincs már többé Kuncz Aladár, úgy a nint volt, azzal a szinte kézzelfogható szeretetreméltósággal, azzal a minősen felemelkedni tudó hatalmas emberi szeretettel, amely háborgásokat lecsillapított, feszülő erőket helyes irányban elindított, indulatokat lefékezett s mosolygó barna zemei tüzével értékes öntővényt olvasztotta a durva ércet.

Ez a Kuncz Aladár már nincs többé. Most már csak a „Fekete Kolostor” „fekete barátja” van és az „Ile d'Yeu-i haláltánc” hőse van. Az igazi sorstragédia narrátora, a kézzel meg nem fogható Végzet fölénk terülő kusza szürkesége, amely szomor háttérként terpeszkedik a Noirmoutier és Ile d'Yeu mögött.

Ez az Ile d'Yeu-i haláltánc utolsó fejezete!

Pár héttel ezelőtt láttuk utoljára a kezeirását. Kusza, erőltetett kézzel, ceruzával írt sorok. Reményik Sándor tulajdona, evel a budapesti szanatóriumból, ahol a legkiválóbb orvosprofesszorok állottak szembe Kuncz Aladár titokzatos betegségével.

Reményik Sándor beszélt. Március 14-én fejezte be Kuncz Aladár a „Fekete Kolostor”-t, az erdélyi irodalmi termés e legkiválóbb költői alkotását, világirodalmi remekművet. Lázasan írta az utolsó oldalt.

— Csak még ezzel legyenek készen, aztán jöjjön, aminek jönnie kell.

Másnap, március 15-én már leverte a láz. A szanatórium orvosai tanácstalanul állottak körül. Talán tifusz, talán a máj, vagy a vese? Nem lehetett pontos diagnózist megállapítani. Kuncz Aladár betegsége félelmetesen titokzatos volt, nem engedte magát leleplezni. Napok múltán a láz alábbhagyott, de egészen nem engedte ki hatalmából a beteg testet. Konokul, minden nap, félelmetes következetességgel emelkedett a kórházi hőmérő a lázvonallal fölé.

Az orvosok tanácstalansága nőtt. A beteg napról-napra gyengült.

— Noirmoutier! Ile d'Yeu! — suttogták Kuncz Aladár barátai.

Akkor már megjelent a „Fekete Kolostor”. Mi, itt Brassóban még nem olvastuk az egész könyvet. Nyomatásban akkor még csak az Ile d'Yeu-i haláltánc című részlet volt közismert.

Reményik Sándor megmutatta a kórházi ágyról írott levelet. Bizakodó hangon írt Kuncz Aladár.

Sorai vigasztalták és megnyugtatták azt is, akihez intézte őket. Reményik Sándor mégis könnyű borzongással mondotta:

— Csak az a titokzatos betegség...

A közlekedő tragédia szele már akkor megcsapott. Félelmetes, rettentő vízió volt. Láttam az Ile d'Yeu-i haláltáncot és láttam a sötét kazamatákban vonagló internáltak között Kuncz Aladárt...

Igen, ez az Ile d'Yeu-i haláltánc utolsó akkordja...

Keserűbb, indulatosabb, háborgóbb napom sohasem volt. Azt hittem, soha többé nem tudok megbecsülni semmit, ami francia. És nem lesz előttem soha semmi gyűlöletesebb, mint Noirmoutier és Ile d'Yeu szigete.

— Csak még ezzel legyenek készen, aztán jöjjön, aminek jönnie kell.

Azóta elolvastam a „Fekete Kolostor”-t és sok mindennel megbékéltem. Rámorult a könyvből az író hatalmas szelleme és úgy hatott, mint a mindennel kibékítő, üdítő és vigasztaló tavaszi langyos eső. A gyűlölet csendes fájdalommal és sajnálkozássá enyhült, a háborgás szeretletté az ember iránt. Az Ember iránt, amely egyébként magában hordja a szenvedő Krisztus és a halott oldalát lándzsával megnyitó poroszult. Az Ember iránt, a melyből egyaránt lehet Krisztus és elvadt poroszult, meleg emberi vérre szomjazó, bosszualló, sántái hatalom és szenvedő, vértizzadó mégis megbocsájtó, a szeretet tüzeben felolvaszó martir tiszta és nap sugaras csúcsa a minden felülemelkedő szellemnek, ami mégis ember, mert az emberben van, mert az Ember tulajdona lehet.

Magasztos és magasztosító volt az a jószág, amely a Kuncz Aladár könyvből reámaradt és magának megoáltott. Úgy éreztem, hogy az a művész, aki ezt megtudja tenni olvasóival, az maradéktalanul teljesítette azt a nagy missziót, amit sorsa és kivételes szellemisége ráért. Kuncz Aladár megtette kötelességét, mert világra hozta gyermekét, amelynek áldott, de fájdalmas, életet kiszikkasztó pajúdásai — amint könyvében ömaga írja — még a Noirmoutier-ban és Ile d'Yeu-ban kezdődtek meg. Az áldott anyához hason-

lítja az írói könyvében, az áldott anyához, amely csak akkor pihenhet el lecsukló szemekkel, amikor gyermekét világra hozta.

A „Fekete Kolostor” megszületett. A művészi lélek egyik legragyogóbb alkotása vált benne az emberiség közkinccsév. De jaj, a születés halált hozott. A művész aki gyermekét világra hozta, becsült szemekkel, sápadt arccal pihent el, — örökre, a kórházi ágyon.

Élete utolsó óráiban még megsimogatta gyermekét: nagy művet. Örömmel fogadta a hírt, hogy könyve német fordítása már készül, kedden pedig, immáron reszkető kezekkel, olvashatatlan betűkkel, aláírta az angol fordításra vonatkozó szerződést. Talán ez volt utolsó gyenge, de még öntudatos mozdulata: világnyelven indította utnak a „Fekete kolostort”, hogy eljusson az emberiség minél nagyobb tömegeihez és tanítson, vigasztaljon, megnyugtasson és felemeljen olyan szellemi magasságokba, ahol az ő lelke járt.

És azért is, hogy megölje az Ile d'Yeu-i haláltánc rettentő vízióját

Kuncz Aladár elment, de a „Fekete Kolostor”-t és a fekete kolostorban önmagát, itt hagyta nekünk, hogy tragikus hűsünk maradjon most már mindörökre. Megdöbbentő elmulás zokogó fájdalmat fakaszt, de a zokogásul túl már érték nekünk, amit drága kincsként kell megőriznünk.

Kacsó Sándor

KUNCZ ALADÁR RÖVID ÉLETRAJZA

Kuncz Aladár 1886-ban született, tehát élete delén, 45 éves korában ragadta el a könyörtelen halál. Családja Erdélyben közismert volt és közbecsülésnek örvendett. Édesapja, Kuncz Elek főigazgató volt Kolozsváron. Gyermekéi nagyrészen itt születtek és itt végezték gimnáziumi tanulmányaikat. Legkorábban Kuncz Aladár került el Erdély fővárosából: Budapest és Párisban végezte egyetemi tanulmányait. A francia

Addig járt a postaellenőr vizsgálatra, amíg egy évi fogházat kapott

Temesvár, június 25.

Dumitrescu Mihály temesvári postaellenőr igen szellemes módot eszelt ki arra, hogy az állam megkárosításával tekintélyes összegű tisztességtelen mellékkeresetre tegyen szert. Hivatali besorolása révén gyakran kellett vidéki postahivatalokat ellenőriznie. Dumitrescu ellenőr kiszállással alkalmával olyan elkiismeretes volt, hogy még az indításra előkészített posta küldeményeket is szigorúan átvizsgálta. Ha az indítandó anyag már zsákban volt, azt is átnézte. Trükkje az volt, hogy ilyenkor

1-2 hamis postautalványt csempészett

A szája kellemetlen illata

visszataszítólag hat. Csúnya színű fogak a legszebb arcot is elégtelenítik. Mindkét szépséghibát néha már egyszeri használat után eltünteti a csodásan üdítő **Chlorodont** fogpép. A fogak már rövid használat után elefántcsont fényt nyerne. Probálja meg először egy tubussal. Kis tubus ára 20 Lei, nagy tubusé 32 Lei. Mindenütt kapható.

szellem és irodalom szerelmese volt. Ez a szerelem vitte őt közvetlenül a világháború előtt Franciaországba.

Hazajönni már nem tudott. A franciák internáltak és így került Noirmoutier-ba, majd Ile d'Yeu szigetére. Főművében a már-már világhírű „Fekete kolostor”-ban, internáltsága történetét írta meg.

Francia-magyar szakos tanár volt Budapesten. Egészen fiatalon került a Nyugat írói vezérgárdájába. Kritikaíró és mély, analízis novelláival tűnt föl. Ragyogó jövő állott előtte, amikor a világháború kiszakította addigi életéből.

Kolozsvárra 1923-ban került vissza. Csak látogatónak jött, de itt maradt. Jöideig az Ellenzék irodalmi mellékletét szerkesztette, majd az erdélyi újságírásnak is kimagasló alakja lett. Két évvel ezelőtt vette át az „Erdélyi Helikon” szerkesztését s nagy tudásával, kiváló művészi érzékével európai nivóra fejlesztette.

Budapesti író-barátai, Kosztolányi Dezso, Babits Mihály és Móricz Zsigmond gyakran vették körül betegágyát. Kolozsvári barátai is többször látogatták meg. Agóniája kedden délután kezdődött el. Szerden mély álomba merült, amelyből már nem is tért öntudatra. Holttestét Budapesten helyezik örök nyugalomra. Temetésén, amely péntek délután fél öt órakor lesz, az „Erdélyi Helikon”, a Kisebbségi Újságírószervezet, az Erdélyi Irodalmi Társaság és más közületek részéről számosan lesznek jelen és visznek el hozzá erdélyi virágokat és erdélyi földet, amelyért annyiszor kapott siró rohamot betegsége alatt, ha Kolozsvárt juttatták eszébe.

a postaszákba és a saját nevére címzett utalványokat Temesváron nyugodtan kiváltotta.

Összesen 13 ilyen utalványt sikerült értékesítenie s ravasz trükkjével összesen 99.500 lej kárt okozott a postakincstárnak. Üzelmeire azonban rájöttek és a vizsgálat folyamán letartóztatták. A temesvári törvényszék ma, csütörtökön délelőtt tartotta meg a tárgyalást a szellemes postacsallás ügyében s Dumitrescu ellenőrt bűnösnek találva egy évi fogházra és az okozott kár megtérítésére ítélte.

Calistros Thielecke tragédiája

Anyagyilkos, aki
iránt a bíróság is
résztvevő volt

Berlin, június 25.

A vádlott, mondotta a törvényszéki szakértő, egy finomérzésű, igen érzékeny lelkületű, kedves ember. Professzor Ipsen, aki a vádlottat filozófiára tanította, a legelismertebben nyilatkozott értelmi képességeiről és jelleméről: igen nagy belső érdeklődést mutatott mindig a filozófia kérdések iránt s olyan egyenes, tiszta belsőt, hogy az iskolában mindig közszereplő tárgya volt. A rokonok s a barátok hosszú sora vonul fel s tanúsítja egyhangulag, hogy a vádlott a legaranyosabb gyermekek egyike volt s a legjobb, legkedvesebb barát. S ez az ember öte meg tizenöt törzsurással az anyját?

Ő mondja, tehát igaz kell legyen. Mert különben, ahogyan ott ül, hosszú fűrtös haja által keretezett fiataléanos arcával, senki el nem hinné. Magas homlok, erős, merész orr, habány intellektuális arc, bizonyos ironia az ajkakon: egy ember, akit sokat kínoztak belső élmények. Így nézzen ki egy anyagyilkos?

A törvényszéki szakértők szerint Calistros Thielecke cselekedete megfoghatatlan: nem lehet a normális emberi tapasztalatok szerint megérteni, miért öli meg hirtelen egy szelíd, mély lelki életet élő ember az anyját? Mégis, ha ennek a tragikus végű embernek életét hallja az ember, talán mégsem lesz annyira érthetetlen a szörnyű tett. Bár egységes lélektani magyarázatot ez sem tesz lehetővé: nem tudja az ember, hogy az átöröklés, a rettetetes családi környezet, vagy egy abnormalis szexuálpszichológiai viszony vezetett-e a tragédiához. De akárhogy is: szomorubb, de egyben lélektanilag érdekesebb bűnper aligha folyt az utóbbi

években.

Calistros Thielecke egy szexuálisan teljesen szabadon élő anyának törvénytelen gyermeke. Sajátságos nevét annak köszönheti, hogy apja, akit egyébként soha sem látott, Calistros márkája cigarettával kereskedett. Mindenesetre erősen jellemző a szülők frirol beállítottságára a gyermekkel szemben. S ehhez hasonló a környezet, melyben a gyermek felnő. Egy levélben így jellemzi a szülei házat: „Ma szegénység, holnap luxus, ma szeretet, holnap kőkemény despotizmus. Apa, mostohaapa barátok, ugynevezett barátok, barátnők, nének, ugynevezett nének! Akarok valamit megtagadják. Azt kell tennem, amit ő akar, különben... Az ököl már ütésre emelkedik vagy már arcomba csap. De aztán megint: Ha akarsz valamit kis fiam, mondjad csak. De én nem akarok semmit, nem akartam soha semmit”.

A bíró kérdésére, milyen volt a beállítottsága az anyjával szemben, ezt feleli: „Mint egy fiatal kutyaé. Egy ölel érezhet úgy, mint én az anyámmal szemben”. Hogy érti ezt? „Hogy mindig csak szeszélyek játékszere voltam.”

Az anya folytonosan szemére hányja a gyermeknek létét, törvénytelen származását; őt okolja a hátrányokért, melyeket miatta állítólag szenved. Te vagy az oka, hogy születtem! De nemcsak kizozza a gyereket, nemcsak tarka selyemruhákban kényszeríti az iskolába, hogy tanulótársai halálra gunyolják, hanem saját nővére tanulsága szerint a gyermeket nem egyszer el akarta pusztítani. S a gyerek tudta ezt s állandó rettegésben élt. A nővér látta, amint az anyja egyszer a fíu fejét

hosszu ideig a víz alá tartotta. S mindig ciánkált tartott otthon. S emellett meisenbergianus volt s rettenetes jeleneteket produkált, ha a lakásban egy állatnak valami baja történt. Volt egy kis kutyája, melyről azt állította, hogy a gyermeke s amelyet soha nem volt szabad egyedül hagyni. Egereket tartott s táplálta őket. A svábokat s a poloskákat sem volt szabad nála megölni. S Calistros felesége elmondja a tárgyaláson, hogy gyermeküket, unokáját le akarta dobni az ablakból, vagy a falhoz csapni: egyszer pedig hazamenet nyitva találta a gyermekét a gázcsapot. Folytonos rettegésben s félelemben éltek.

Tessék elképzelni egy gyermek életét, aki már mint kis gyermek minden este megnézi, hogy anyja erősen degenrált s idegbajos. Nővére elmondja a tárgyaláson, hogy apjuk, aki borbély volt Pegauban, Sulkowski lengyel fejedelem leszármazottja. Négy leánya volt, ezek közül a legfiatalabb leányával együtt, elme-gyógyintézetben él, a másik leány aznap lett anyagyilkos, amikor este Calistros anyját meggyilkolta. Calistros anyját exaltált idegbajos nőnek írja le, aki gyakran jött olyan felindulásba, hogy le kellett fogni, hogy valamibe kárt tegyen.

Ezzel szemben a fiáról azt mondta, hogy csodálatos nyugalommal állta ki a rettenetes jeleneteket, melyeket anyja rendezett. Csak elfehéredett s elment hazuról. De soha se szólt egy szót se.

Gyermekkorában, vallotta a vádlott, anyja olyan volt neki, mint egy nagy hatalmas isten. Akinek feltétlen engedelmességni kell, aki mindenható s ezért minden szeszélyének alá kell vetnie magát. Az anya ezt a viszonyt végig fenn akarta tartani s a fiúnak különösen türethetlenné lett a helyzet, miután megházasodott. Az anyja a feleségét s gyermeküket is teljes rabszolgaságban tartotta. S feleségét, gyermekét kifejezetten gyűlölte.

Miért nem ment el hazuról, kérde minden egészséges ember? A felelet, melyet a törvényszéki szakértő adott: mert maga is

terhelt és lelkileg nem egészséges. S talán még más is, amit azonban hitelesen nem lehetett megállapítani: úgy látszik, az anyja és fíu között valami szokatlan szexuális-pszichikai kötöttség volt, mely minden gyűlölség dacára elszakíthatatlan volt és összekötve tartotta őket. S amelyet a fíu végre is hajszolt életének egy exaltált pillanatában csak tizenöt törzsurással tudott elszakítani. Ő azt mondja, az anyja akarta megölni s ő csak önvédelemből ölte meg. Ezt azonban a bíróság nem hitte el neki s ezért ítélte el az anyagyilkosságot a büntetés minimumára: tíz évre.

Lehet, hogy ez nem is igaz s tényleg az anyja fegyverrel nem támadott a fiúra. De még mindig igaz marad az önvédelem ténye indirekte: az anyja egész életében fenyegette s ha élni akart, meg kellett ölnie. Mert nem a gyilkos, hanem a meggyilkolt a bűnös s a bíróság is kifejezte sajnálkozását, hogy nem róhat ki a törvény betűje szerint kisebb büntetést.

Dienes László

HA BUTOR

LEGYEN



SZÉKELY & RÉTI

BUTORGYÁRÁBÓL

MAROSVÁSÁRHELY
BUKAREST
BRASSÓ

MOTTO:
ELSŐKÉZBŐL — A LEGJOBBAT — LEGOLCSÓBBAN, KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

Hírek

Tudni abbahagyni

Knut Hamsun, a nagy norvég regényíró, akinek műveit talán a legtöbb példányszámban olvassák a világon, kijelentette, hogy többé nem fog írni. Knut Hamsun eddig körülbelül ötven kötetet írt meg, de ha ennél sokkal kevesebbet is írt volna, egyénisége és helye akkor is pontosan meghatározott volna az irodalomban. Knut Hamsun a folyamatosan hőmpolygó írók sorába tartozott. — ha már elhiessük, hogy befejezte pályáját és specializálni akarjuk. Vagyis: befejezhetne volna már a *Pán*, a *Viktoria*, és az *Éhség* után, — viszont lehetne tovább az írásban, egészen a haláláig.

Nagy pillanat az író számára — a kezdet és a befejezés. És nagy önismerés, tapintat, megtartóztatás, okosság kell ahhoz, hogy ennek a pillanatnak az elérését felismerje. Vagyis, hogy melyik könyvével „jöjjön ki” először és melyikkel „fejezze be” írói pályáját. Ez a disztiníválás szükségesség korunk legtöbb írójára áll, annyiban, hogy az olyan szélesen hőmpolygó, magát mindig adni tudó egyéniség, mint amilyen Knut Hamsun is meg, — ma már nagyon ritka. Ideges, könnyen kifáradó, magukat nehezen, vagy csak „egy kötetre” megtaláló írókkal van tele szellemi életünk. Kár tehát erőszakolni második és harmadik „alkotást”, különösen annak, aki egyvel, akár az egyetlen maradék nélkül ki tudta fejezni magát vagy világhírnevet. Hiszen ehhez az abszolút sikerült megnyilatkozáshoz is rendszerint elég későn érkeznek el az írók. De ha egyszer megtalálták: inkább maradjon csak az az egy meg, mintsem, hogy utána olyan jöjjön, amely már nem — ő; amelyre azt mondhatják, hogy „nahát, ez már lényegesen gyengébb”. Főleg, káros, haszontalan a folytatást erőszakolni. Egyetlen műve legyen valakinek, — de az mestermű legyen, ha tud olyat adni, — és tovább hallgasson — ha ezt többé nem tudja. Eljen az egyetlen könyve, ő maga lapuljon, pusztuljon, haljon. Vagy — ha pénzt is keresett — testi örömeit hajszoljon, engedje meg magának a semmittevés, a puszta nézés; hallás és hallgatás luxusát.

Közelit viszonylatainkban áll ez a tétel néhány közöttünk élő írónkra: Markovics Rodion megírta a „Sibériai Garnizon”. Tökéletes, egész, remekmű. De tudok azóta kivont tépelődéseiről, újabb vajadásairól, mindenáron tovább-termékenyülni és termelni akaró vonaglásairól. Nem értem. Értelmetlenül és részvétellel nézem ezt az erőmtatvány-kísérletet, hogy a saját feje fölé lendüljön. A Sibériai Garnizon el, bolygója már irodalmi csillagrendszerünknek. Miért kinyitja hát magát Markovics Rodion tovább? Mert tudom, hogy kinyitja magát. Azért művész. Azt hittem, Újzelandra fog utazni és az Északi Sarkot fogja felkeresni és mindezt nagy elégedettséggel, a jóvágyzott munka érzésében. Megtehette volna. Egy szót nem kellett volna többet szólnia, egy sort nem kellett volna többé leírnia. Annál kevésbé, mert tudtommal, nem állott fel valami konkrét világszemlélet talapzatára és nem profétai elhívottsága az írás.

Nyugtalan, ingerlékeny időben élünk, lassuk be és legyünk hálásak, ha egyetlen szer meg találjuk hangunkat és ne akarjunk mindenáron a dobogóra állani, miután már berekedtünk. Én láttam Pál-may Ilkát hatvanéves korában, táncolt és énekelt — és lent a nézők sirtak a szomorúságtól és akadtak durvák, akik röhögtek a neveltségességtől.

Az írónak nincs előírt munkateljesítményének mennyisége.

Knut Hamsun írhat még. Ő a régi tölgy, a nagy folyam.

De mások becsülik meg magukat és legyenek tudatosabbak és büszkébbek megnyilatkozásukra, ami adatott és érzék, hogy azzal már benneállanak az időben.

A sok kötetet hagyják a szerencselleknek, akik egy életet át keresik azt az egyet, ami nekik sikerült — és nem találják meg.

Benamy Sándor.

— **ÖTVEN BANIVAL DRAGUT** A KENYÉR. Bukarestből jelentik: Beszámoltunk már arról, hogy a kormány a termelőknek gabonaprémiát akar adni, még pedig olyképpen, hogy megdrágítja a kenyeret és az így befolyó összegeket adja jutalmul. Értésülésünk szerint ez a „finoman beállított” árdragítás ötven bani lesz kilogrammonként. A terv nagy mértékben antiszociális és a tömegek körében erős visszatetszést szül.

— **A ROMÁN-NÉMET SZERZŐDÉS.** Bukarestből jelentik: Beszámoltunk azokról a váratlan nehézségekről, amelyek a román-német kereskedelmi szerződés körül előállottak. A bukaresti külügyminisztérium most, a lapokban megjelent különböző hírekkel szemben, megállapítja, hogy a román-német kereskedelmi szerződéssel kapcsolatban közölt információk egyelőre csak kombinációknak tekinthetők.

— **HARMINCÉVES TANÍTÓI JUBILEUM** FOGARASON. A fogarasi református elemi iskola évzáró ünnepségén, június 21-én, meleg és felejthetetlen ünnepséggel ülték meg Rákosi Ferenc református lelkész tanítói működésének harmincadik évfordulóját. A hivatalos évzáró ünnepség lezajlása után tanítótársai és régi tanítványai részesítették meleg ünneplésben Rákosi Ferencet, aki meghatva mondott köszönetet a feléje sugárzó szeretetért és háláért. A kedves ünnepet este társasvacsora fejezte be a Merkur-kávéházban s ez alkalommal is pohárköszöntőkben emelték ki a magyar kisebbségi kultúra érdemes munkásának pedagógusi és emberi érdemeit.

— **Mozitűz két áldozattal egy galaci mozgóban.** Galacból jelentik: Tegnap délután hat órakor kigyulladt a galaci „Rex”-mozgófényszínház gépháza s a robbanásszerűen elharapódzott tüz két emberéletet követelt áldozatul. A tüzet egy kippattanó szikra okozta, melytől lángot fogott a filmtekercs. Tanasache, a gépész a filmtekercset kikapta a gépből és a földre dobta. A tekercs szétbomlott s a gépházat pillanat alatt füst és láng töltötte meg. A gépész és segédje, Boris Jakab már nem tudtak menekülni, mind a kettő szénnő égett. A nézőközönség körében is nagy pánik támadt, néhányan könnyebben megsebesültek.

— **IDŐJÁRÁSJELENTÉS.** Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint zivataros esők várhatók, megélénkülő szelekkel, hősüléddel. Távolabbi kilátások: változékony, hűvösebb idő.

— **KINOS INCIDENS A BEZA-ÜGY TÁRGYALÁSÁN:** Bukarestből jelentik: Anghelcsu volt belügyi államtitkár merénylői esküdt-széki tárgyalása szerdán délután, az izgalmas jelenetek egymásutánjában zajlott le. Általános figyelem között kezdődött meg Mihailache volt földművelésügyi miniszter tanukihallgatása. Mihailache kijelentette, hogy a Dobrudza-törvénynek ő az értelmi szerzője, tehát a merényletet ellene kellett volna elkövetnie. Bezanak és két társának. Utalt vallomásaiban arra is, hogy maga is kapott fenyegető leveleket. Vallomását izgalmas incidens szakította félbe. Tunosca macedon egyetemi hallgató felállt a hallgatóság soraiból és odakiáltotta: — Megint azzal vádolnak minket, hogy semmit sem tettünk a nemzetért! Ezután elkésredett szidalmakat zúdított az elnökre és az esküdtökre. A főügyész azonnal szólásra emelkedett és indítványozta, hogy a rendezvaró diákok tartóztassák le és ültessék a vádlottak padjára. Amikor ez megtörtént, a főügyész azt indítványozta, hogy ha a Beza-ügy legújabb vádlottja bocsánatot kér, fiatalaságára és megmondhatatlanságára való tekintettel helyezzék szabadlábra. Tunosca diák bocsánatot kért és erre szabadlábra helyezték. Az incidens elsimulása után Gheorghescu ügyvéd, a magánvád képviselője, panaszt emelt Papacostea védőügyvéd ellen, aki a következő szavakkal fenyegetőzött: — Hagyjuk a beszédet, jöjjenek a tettek! A bíróság Papacostea ügyvédet is bocsánatkérésre utasította, majd Camarescu, volt tartományi főnököt hallgatta ki. Végül Vasiliu-Cluj, Beza védője, olvasott fel macedon-román lapokat, annak igazolására, hogy a merényletet megelőző időkben milyen izgatott volt a dobudzsai román telepese hangulata.

★ **KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS.** Mindazoknak, kik felejthetetlen férjem elhalálása alkalmával fájdalommon enyhíteni igyekeztek, ezután mondok hálás köszönetet. Özv. Eisner Hugóné.

— **FELAKASZTOTTA MAGÁT, MERT ELPUZTULT A LOVA.** Székeshérvárról jelentik: Kovács József 25 éves fuvaros, afölötti bánatában, hogy a lova, amellyel kenyerét kereste, elpusztult, felakasztotta magát. Hozzá tartozói elég korán felfedezték az öngyilkosságot, de nem merték a szerencsétlen emberhez nyulni, amíg a rendőrség és a mentők még nem érkeztek. Ezalatt azonban a fuvaros, akiben felfedezésekor valószínűleg volt még élet, kiszenvedett. A mentők már csak a hullát emelhették le a kötélről.

— **SZIVSZELHÜDÉS ERTE A GYASZBESZÉD KÖZBEN.** Székeshérvárról jelentik: A város közelében fekvő Sárszentmihály községben Katona Kornél református segédlelkész gyászbeszédet mondott Romandy Józsefné temetésén. Beszéd közben a szemmel láthatóan megilletődött segédlelkész hirtelen a szívéhez kapott, majd összeesett és néhány perc múlva meghalt. Az orvosok megállapítása szerint szívszelhűdés ölte meg.

— **HOGYAN KAPHAT VALASZT A KERVENYEZŐ A MINISZTERIUMBÓL?** Mindenki tudja, hogy a legújabb Jorgaféle rend kitiltotta a magánembereket, kérvényezőket, panaszosokat a minisztériumból. Ez az intézkedés július elsején lép teljes hatállyal életbe. Julius elsejétől kezdődőleg tehát a közönséges állampolgár csak szabályos beadvánnyal intézheti el kérését, vagy panaszát a minisztériumoknál. Az ő részéről ugyanis ez az elintézés, hogy az elintéztet a hivatalos lap két lejes mellékletében közli vele, nyájás kérvényező, vagy panaszoskodó. Igen ám, csak hogy kiderült, hogy panasz és kérvény annyi érkezik a minisztériumokba, hogy az azokra való válaszadás nem vékonyka lapmellékletet, hanem vastkos könyvet tenne ki minden nap. Ezt a vastkos könyvet pedig csak nem lehet két lejért adni? A miniszterek tehát a tegnap összeültek és a következő határozatot hozták a fogas kérdésben: minden minisztérium mellé ugynevezett kérvényező irodát állítanak fel, ahol a beérkező panaszokat és kérvényeket iktatják, a válaszokat pedig számontartják. A bukarestiek bármikor felkereshetik ezt az irodát és érdeklődhetnek beküldött beadványuk sorsa felől. A vidékiek pedig? Nos, a vidékiek csatlólanak beadványukhoz illő mennyiségű válaszlevegőt s ebben az esetben az irodák levélben értesítik őket az elintézésről. Ezt tehát a kormány már elintézte. A repülő-bélyeg után megjött a „minisztériumi válaszlevegő”.

— **OH, DE NAGY UR A TEMESVARI HELYETTES PÉNZÜGYIGAZGATÓ.** Temesvári tudósítónk jelenti: Kinos botrány színhelye volt a temesvári pénzügyigazgatóság folyosója, ahol egy ügyes-bajos férfiú magyarul kért felvilágosítást az egyik szolgától. Véletlenül arra ment Dumitrescu helyettes pénzügyigazgató, aki durván összeszidta a szolgát és azzal fenyegette meg, hogy ha még egyszer magyarul mer a felekkel szóbaállani, sajátkezüleg dobja ki a pénzügyigazgatóságtól. Ez a Dumitrescu ur Ilies pénzügyi inspektorral együtt nemrég került vissza a pénzügyigazgatósághoz, ahonnan évekket ezelőtt büntetésből helyezték át a regátba. Most, hogy több kisebbségi tisztviselőt nyugdíjaztak, ők is visszakérültek. — Hivatali működésükkel azonban annyira ellenszenvenessé tették magukat Temesvár közönsége előtt, hogy a kereskedelmi kamara, a Kereskedők Egyesülete és az Ipari Munkaadók Szindikátusa széleskörű mozgalmat indítottak arra, hogy Dumitrescu és Ilies uraktól ismét szabadítsák meg Temesvár adófizető polgárait. Az ilyen otromba hepciáskodásra is küldhetne Jorga miniszterelnök egy stilszerű táviratot.

★ **ELJEGYZÉS.** Ifj. Princz Mihály, Brassó és Keresztes Klárika, Brassó, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A János-passzió előadása a Fekete templomban.** Tegnap este zsúfolásig megtelt a brassói Fekete-templom Bach híres János-passziójának meghallgatására. A klasszikus oratóriumot a férfi kórus és a katonai zenekarral megerősített orkeszter adta elő, amelyet Bickerich karnagy dirigált. A szöveket Medi Fabritius, Aenne Bickerich asszonyok, dr. Witting, Hietsch és Schmidt urak énekeltek. Az oratórium előadása mély hatást gyakorolt a közönségre és ismét bebizonyosodott, hogy a hasonló biblikus zeneművek interpretálásával a rendezők milyen nagy szolgálatot tesznek a város kulturéletének.

— **Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségek**nél a természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti, hogy a tápláló anyagok a vérbe kerüljenek. Orvosi szakvélemények hangsúlyozzák, hogy a Ferenc József viz különösen ülő életmódnál igen hasznos gyomor- és bélszabályozó szer. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **PÁRATLANUL GAZDAG NYÁRI PROGRAMJA VAN AZ IDÉN A VALENI JORGA-NÉPEGYETEMNEK.** Jorga professzor immár negyedszázados működésére visszatérő híres népegyeteme, amely ország-szerte, a kisebbségek körében is, fogalommá tette a Prahova megyében levő Valenii de Munte község nevét, az idén különösen gazdag programmal tartja meg nyári előadás-sorozatát. A július hó 15-ikétől augusztus hó 15-ikéig tartó kurzusok során elő fog adni az egyetemen a mai Románia politikai és tudományos vezető-rétegének minden kimagasló alakja s az, aki végighallgatja ezt a nyarással egybekötött szabadegyetemi ttnfolyamot, teljes képet kap az ország kulturájának legkülönbözőbb területeiről. Jorga professzor, miniszterelnök vezetése alatt a jelenlegi kormány irányadó tagjain kívül előad számos tudós, publicista és író, köztük, — mint minden évben, — Bitay Árpád dr. Kazinczy Ferenc centennáriumiának a jelentőségéről, valamint az erdélyi jezsuitáknak a XVI. század román történelmére vonatkozó feljegyzéseiről. Külön előadások vannak beállítva a kisebbségek számára is a román nyelvből, földrajzból, történelemből és irodalomból. — A nyári szabadegyetem kurzusain való részvételt feltételeiről, (lakás, ellátás, stb.) az érdeklődők a „Liga Culturala”-tól, (Bucuresti B-dul Schitu Măgureanu 1.) kaphatnak részletes felvilágosítást.

★ **A HADÜGYMINISZTERIUM** személyzeti osztálya 1931. június hó 2-iki köriratában a következőket közli: Legmagasabb rendelet intézkedik, hogy azok a tartalékos katonatisztek, akik az „Uniunea Ofiterilor de Rezervă” tagjai, az évi összejevetelek, közgyűlések, nemzeti ünnepek és egyéb ünnepélyes alkalmakkor az egyesület által bemutatott és öfelsége által jóváhagyott alaku sapkát viseljék.

★ **MINDEN KÜLÖN ÉRTESÍTÉS HELYETT** tudatjuk dr. Kaczander József lupényi bányafőorvos elhalálását. Mindazoknak, akik fájdalomukat részvételükkel enyhíteni szívesek voltak, ezután mondunk őszinte köszönetet. Lupeni, özv. dr. Kaczander Józsefné és családja.

★ **Orvosi vélemények:** A FUMOSAN cigaretták megóvják üdéségét, fiatalaságát.

Óriási árcsés

női szalmakalapokban

csak **4** napig

Ertesítem a hölgyközönséget, hogy **90** leltől kezdve kerülnek elárúsításra a legdivatosabb és legelegánsabb női kalapok

KLEIN SIMON

kalapgyár fióküzleteiben:

Brassóban:
Kapu-utca 49. szám alatt.
Szebenben:
„HÉDY” szalon Sporer-gasse 14. sz.
„RÓZA” szalon, Ocnei 10 Alsóváros
Tordán:
Főter 33. szám alatt.
Kolozsváron:
Szép-utca 1 (Gólya áruház mellett)
„HÉDY” szalon, Strada Matia
Nagyváradon:
Főútle: Rákóczy-ut 7/b.
Fióküzlet: Sas Palota
„HÉDY” szalon, Szent János-utca 2
Szatmáron:
„HÉDY” szalon, Hám János-utca 9
Aradon:
Deák Ferenc-utca 3.
„HÉDY” szalon, Forrai-utca 5. szám
Temesváron:
Hungadi-ut 15. szám alatt
Bukarestben:
Bulevardul Elisabeta 15. szám alatt
E 20076

Telefon: 518 **„MODERN MOZGÓ” BRASSÓ**

Ma csütörtökön utoljára a legvidámabb németül beszélő, éneklő filmpoperette

Takarodó a Rajnán
(ZAPFENSTREICH AM RHEIN)

Főszerepben:
Sarlotté Susa, Verebes Ernő,
Sigfried, Hans Junkermann

Magyar felirat.

Holnap pénteken premier!
Claude Ferrere világhírű regénye német beszélőfilmen.

„Ember, aki ölt”
(DER MANN DER DEN TÖRD BEGING)

Főszerepben:
Conrad Weidt, Heinrich George

WESTERN beszélőgép.

Astra (Apolló) Mozgó
Brassó

Ma megy utoljára a

Dinamit

című hangosfilm.

PÉNTEKTŐL kezdve:

DOUGLAS FAIRBANKS első

hangosfilmje, a

Makrancos hölgy

című film fut.

SPORT

Holnap indul Zágrábba a román vá- logatott futballcsapat

Temesvár, június 25.

A Románia-Jugoszlávia válogatott labdarugómérkőzésre véglegesen összeállították a reprezentatív román csapatot, mely a következő tizenegy játékosból áll:

Czinczér, Vogl, Albu, Robe, Steinbach, Szabó, Glanzmann, Kovács, Sepi, Bodola és Kocsis.

A csapatösszeállítást általában elég sikerültnek tartják és győzelmi reményekkel néznek a zágrábi játék elé, habár a jugoszláv csapat saját otthonában nagyon kemény dió lesz.

Az együttes három (!) központi delegátus kíséretében péntek délben ül vonatra Temesváron, ahol össztrenínget tartottak és éjjelkor érkeznek Zágrábba. Vogl, akit hivatali elfoglaltsága Bukarestben tart, külön utazik szombaton.

Magyarország amatőr futballbajnoka Brassóba jön

Brassó, június 25.

Érdekes vendége lesz Brassó futball-sportjának vasárnap. A Brasovia meghívására június 28-án itt fog játszani a Beszkárt együttese. A jeles budapesti csapat az amatőrbajnokság élén áll és nagyon jó játékerőt képvisel.

Jellemző a Beszkárt kitűnő képessége, hogy a triálmérkőzéseken állandóan a magyar válogatott jelölték ellenfelül szemelik ki és két alkalommal is megtörtént a csoda, hogy a kitűnő amatőregyüttes legyőzte a magyar profi válogatottat.

A Beszkárt a román-magyar futballbélke óta már több alkalommal nagy sikerrel szerepelt Romániában. Nemrég 2:0 arányban legyőzte Nagyváradon a NAC-Crisana kombinált együttesét. Olyan teljesítmény ez, amely méltán kelthette fel a sportkörök nagymértékű érdeklődését.

A Beszkárt diadalutja az erdélyi városokban nem ért véget Nagyváradon. Innen Szatmárra rándultak, ahol az Olympia ellen gólszeriával 6:0 arányban és a jóképeségű Törekvéssel 5:0 arányú győzelemmel végeztek. A következő áldozat Lugos válogatott csapata volt, amely 4:1 arányú vereséggel vértett el. Mint ezekből az eredményekből látható, egy jelentős játékerőt képviselő csapatot fogunk a Beszkárt-ban megismerni.

Játékmódoruk abszolút „fair”. Skót futballt játszanak, mint a Vasasok. Csatársoruk eredményessége azonban vetekedik a profikkal. Főerősségük éppen a támadósoruk, melynek négy játékos tagja is a magyar amatőr válogatottnak. Csak a NAC-Crisana kombinált ellen elért kitűnő győzelmükre kell rámutatnunk. A múlt vasárnap a profi III. kerület elvérzett Nagyváradon, a Hungaria pedig pár nappal azelőtt kinosan győzött ugyanott, a Beszkárt pedig lelkes, odaadó játékaival diadalt aratott.

Brassó sportkedvelőinek figyelmét felhívjuk a Beszkárt vendégjátékára. Vasárnap délután a Brasovia ellen játszanak. Hétfőn pedig az IAR lesz a jeles budapesti csapat ellenfele. Jegyeket elővételben Geller sportüzlete (Kapu-u.) árúsít.

ROMÁN MOTORERÉKPÁROSOK NEMETORSZÁGBAN. Th. Păulescu ezredes és Marin Morariu motorerékpártúra Angliába és vissza, valóságos diadalmenettel alakul. A motorerékpárosokat lelkesedéssel fogadják minden városban, amelyen áthaladnak. Különös tiszteletben részesítették a Rajna-menti Nürnbergi-Ringen, ahol tudvalevőleg a világ egyik legnagyobb versenypályája van. A román motorerékpárosokat, mint a versenypálya tiszteletbeli vendégeit fogadták. Marin Morariut, aki 4 hengeres Ariel-motorerékpárt használ, felkérték, hogy motorerékpárjával a pályán egy tisztelet-kört tegyen meg. Erről a következőket írta Morariu a bukaresti Vacuum Company-nak: „Dacára annak, hogy Arielem Nagyváradtól, Wien keresztül ideig állandóan üzemben volt és a kört minden előkészület nélkül tettem

TENISZ - labdák Lei 45.-től
- ütők 500.-től
felszerelések legolcsóbban
GELLER sportüzletében
Brassó, Str. Reg. Carol (Kapu-u.) 36
Egyesületi tagoknak 10% engedmény.

meg, motorom mégis rendesen és erősen dolgozott. Meg vagyok győződve arról, hogy ezt csak a Gargoyle-Mobiloil olajnak köszönhetem, amelyet az egész uton használtam és a melyet Németországban is megtaláltam.”

A Budai „11” Székelyudvarhelyen. Tudósítónk írja: A Budai „11” kitűnő magyar proficsapat június 29-én, Péter és Pál napján Székelyudvarhelyen játszik a Hargita ellen. Ez az első alkalom, hogy a Székelyföldön budapesti csapat szerepel. Az érdeklődés rendkívül nagy.

A magyar másodosztályú profiliga válogatottja Temesváron. Temesvárról jelentik: A második profiliga válogatott csapata vasárnap Temesváron mérkőzik egy itteni kombinált ellen.

A III. kerület kiköszörülte a csorbát Nagyváradon. Tudósítónk jelenti: A III. kerület proficsapata, mely vasárnap hatalmas vereséget szenvedett a NAC együttesétől, tegnap Nagyvárad kombináltjával mérte össze az erejét, melyet 5:0 (1:0) arányban szép játék után legyőzött.

Közgazdaság

Sulyos bonyodalom a készülő banktörvény miatt

Konfliktus a Nemzeti Bank kormányzója és igazgatósága között

Megingott Anghelcsunak, a Nemzeti Bank kormányzójának helyzete

Bukarest, június 25.

A főváros gazdasági életének kinos szenciaciója van. A készülő banktörvénnyel kapcsolatban sulyos természetű konfliktus tört ki a Nemzeti Bank vezetésében. Ez a kirombanó konfliktus végső eredménye azoknak az ellentéteknek, melyek az utóbbi időben a Nemzeti Banknál felmerültek. A szerkesztés alatt levő banktörvény körüli harc most már a Nemzeti Bankig is eljutott, amennyiben meg a bank vezetésének egyrésze ellen van a törvény jelenlegi formájának, Anghelcsu bankkormányzó görcsösen ragaszkodik a nagybankok szindikátusa által készített törvénytervezethez. Ezen kívül az utóbbi időben számos panasz merült fel a deviza-kereskedelemmel intenzívebben foglalkozó nagybankok részéről, hogy Anghelcsu bankkormányzó minden intézkedésével kontraktarizozza a

nagybankok devizapolitikáját és ezek a panaszok már a bank vezetésében is erős visszhangra találtak. Ennek tulajdonítják, hogy a deviza piac az utóbbi időben feltűnően lanyha, elhanyagolt és a deviza műveletek nehezen haladnak előre és emiatt az ország pénzforgalmát, magát a stabilizációs rendszert is sulyos károk érik.

Bankkörökben napok óta hangoztatják, hogy a belügyi állami titkárból kormányzóvá avasztált Anghelcsu állása megrendült és minden valószínűség szerint a közeljövőben kénytelen lesz elhagyni helyét. Ugyancsak ezzel a konfliktussal kapcsolatban említik, hogy a nagybankok szindikátusa által szerkesztett banktörvénytervezet ellen, melyet már szombaton a parlament elé akarnak terjeszteni, széleskörű akció indul meg.

Alkotmányellenes adóval támogatja tovább a kormány a Distributíát a kis- és középfinozítókkal szemben

Bukarest, június 25.

Általános riadalmat keltett az ország közvéleményében az a hír, hogy a kormány egyik legutóbbi minisztertanácsán elhatározta, hogy két új adónemet vezet be és a gabonaeport elősegítésére megadótatja a kenyeret, hogy abból agónonként 10.000 lej prémiumot adjon a buzaexportőröknek.

Ez az adó éppen a legszegényebb néposztályt fogja sújtani, a városok azon legjobban elnyomorodott tömegeit, melyeknek még a mai árak mellett is sulyos gondot okoz a mindennapi kenyér megvásárlása.

Nem lehet még tudni, hogy milyen mérvű lesz ez az adó, azonban minden körülmények között drágítani fogja a nagy tömegek legfontosabb élelmi cikkét: a kenyeret.

A második adónem, amelyet a kormány elhatározott, a petroleumtermékekre kivetett adó. A törvénytervezet szövegéből, mely ezt az új adónemet előírja, kiderül az a furcsa dolog, hogy ez az adónem

nem egyéb, mint a petroleum-társasá-

goknak nyújtott nemzeti ajándék.

A tervezet bevezető része ugyanis elmondja, hogy az adó bevétele azt a célt fogja szolgálni, hogy belőle támogatásak a nyerspetroleumot feldolgozó vállalatokat, mindaddig, amíg a kedvezőtlen árak meg nem javulnak a petroleumiparban. Ezek az adók magasabb összegűek lesznek a drágább termékeknel és alacsonyabbak az olcsóbb termékeknel. Az adókat csak a belföldön fogyasztott petroleum-termékek után kell fizetni és azok inkasszálsát a raffinériákból való kivétel alkal-mával fogják végrehajtani egy speciális szubvencióalap javára.

Ez a nagyon különös tervezet elsősorban a magánfogyasztókat terheli meg

egyes magánvállalatok javára, holott az alkotmány egyik pontja kimondja, hogy adókat nem lehet kivetni, csak kizárólag az állam, a megye, vagy a község javára.

Miután a petroleumtársaságok, amelyek a törvénytervezet szerint kapni fogják ezt az adót, sem az állam, sem a megye sem pedig a község kategóriájába nem



MEMBERETVAKREM
ELŐNYEI
BŐSÉGES HAB-KIMÉLI A PENGÉT
HIGIENIKUS. — GAZDASÁGOS.
Egyen mintadaráb kapnátó az összes
szaküzletekben
PRÓBALJA KI, HOGY MEGGYŐZŐDHESEN
VEZÉRKÉPVISELET: M. MARGULIUS BUCURESTI SMARDAN

sorozhatók be és így

ez az adó alkotmányellenes.

A tervezet egy másik nagy hibája, hogy nem mér egyenlő mértékkel még azok között sem, akiket felsegíteni óhaj, mert a kis petroleumfinomítókat, amelyek nem maguk termelik, hanem vásárolják a nyerspetroleumot, kizárja a szubvencióból és csupán csak a nagyvállalatokat segítyezi.

Ez a rendelkezés elsősorban az erdélyi petroleumfinomítókat fogja sújtani, melyek nem bírnak petroleummezőkkel s amelyek nyerspetroleum feldolgozásával foglalkoznak. A következménye ennek az lesz, hogy ezek a petroleumfinomítók, a melyek a „Distributia” tisztességtelen versenyen folytán már amúgy is rendkívüli mértékben szenvednek, most még nagyobb válságnak néznek elébe.

Megalakult a tordai és tordamegyei földgázfogyasztók szindikátusa

Torda, június 25.

Az elmúlt vasárnapon a tordai földgázfogyasztók által ezelőtt egy hónappal indított mozgalomnak egy nevezetes eseménye folyt le Tordán: a fogyasztók megalakították a tordai és tordamegyei földgázfogyasztók szindikátusát. Ez a megalakulás a mozgalom jelentékeny mérvű megerősödését jelenti, mert az ezelőtt szervezetlen, magukra hagyott és ezért védekezésre képtelen tordai földgázfogyasztók most egy erős szervezetben tömörültek, amelynek meg lesz a kellő ereje és hatalma ahhoz, hogy tagjai igazát megvédjék és szembe szálljon a földgáztársaság önkényeskedéseivel. Jelentősége van továbbá a megalakulásnak abból a szempontból is, hogy most már a tordai földgázfogyasztók oly törvényes formájú, törvényes védelmet élvező érdekképviselete van, amelyet a földgáztársaságnak is el kell ismernie a tárgyalások folytatására hivatott illetékes szervezetnek.

A gyűlés a szindikátus megalakulásának kimondásával egyidejűleg megszervezte a fogyasztóknak tüzfával való ellátásának kérdését is, amelynek két szempontból van jelentősége. Egyfelől, mert a fogyasztók kimondták, hogy a felemelt gázokat semmiképpen sem fizetik meg, ami azzal fog járni, hogy a társaság lezárja a vezetékeket. Egyébként éppen ezelőtt néhány nappal jelent meg a hivatalos lapban a „Sonametan” hirdetménye, amely hatályon kívül helyezi az 1928. évi október 1-től, 1931. évi április 1-ig megállapított gázárakat, azokat a tavalyi árakhoz képest 42 százalékkal felemeli (így a háztartási gáz köbméterenkénti ára most 1 lej 32 banit tesz ki) és ez árak érvényességét 1928. október 1-től számítja.

Most már tehát hivatalos formában is megjelent az az áremelés, amely a tordai földgázfogyasztók mozgalmanak kiinduló pontja volt és amely ellen harcolni fognak nemcsak a magán, hanem az ipari fogyasztók is, akik ilyenformán egy táborban állanak a magánfogyasztókkal.

Iskolák Egyesületek

A Brassóvármegyei Tűzoltószövetség közgyűlése. A Brassóvármegyei Tűzoltószövetség július 3-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg 32. évi rendes közgyűlését Csernáfaluban. A közgyűlést megelőzőleg reggel fél nyolc órakor tüzgyakorlatot mutatnak be a megye tűzoltótestületei, 10 órakor pedig ünnepi istentisztelet lesz. A közgyűlés után déli 1 órakor közebed, azután pedig táncmulatság következik.

TANULMÁNYKIRÁNDULÁS. Tudósítónk jelenti: A székelyudvarhelyi református tanítónőképző 42 növendéke a következő útvonalon végez ebben az évben kirándulást: Tövis, Vajdahunyad, Petrozsény, Lupény, Szurdok, Hátszeg, Szarmizegetuza, Herkulesfürdő, Orsova, Turnuszeverin, Kazán, Adakalé, Resicza, Temesvár Arad, Déva és Gyulafehérvár. A tanulmány ut, amelyen a tanítónőjelöltek, többirányú megfigyelést tesznek, vezetője dr. Lévai Lajos tanár.

Modern konyhában a „Red-Star” petroleum főzőkészüléket használják.

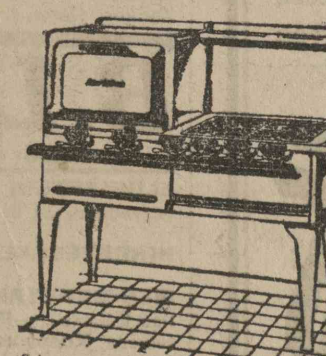
Bél nélküli Az amerikai **The Detroit Vapor Stove Company** **Detroit Michigan U. S. A.** **Nyomás nélküli** gyártmánya.

70% megtakarítás

A **RED-STAR** már néhány hónap alatt fizetődik ki, a nagy tüzelőanyag-megtakarítás által. Bárki által könnyen kezelhető a **RED-STAR**

Látogassa meg sürgősen a „Menajul Modern”

„Ferromana” S. A. R. BUKAREST Cal. Victoriei 71.



Irja: Baktay Ervin

Nyugat irodalma — kelet szemüvegén át

A fehér embernek szinte általános tévhit az, hogy a maga kulturáját és civilizációját a par excellence kulturának és civilizációnak tartja. Mikor ezeket a szavakat használja, kizárólag a Nyugatra gondol. És azokat a fajokat, amelyek nem hajlandók a nyugati civilizációt minden kritika nélkül elfogadni, rendszeresen barbároknak, vagy legjobban esetben félművelteknek tekinti.

A nyugati emberfajta nagy hódítóútja mai napig ugyszólván, a világ minden zugába elvitte a fehér civilizációt. Sokáig azt hitte Európa, hogy sikerülni fog az egész világot a maga lelki traktusának kaptatására átalakítani. De az utóbbi évtizedek meghozták a nagy reakciót az idegen import ellen szellemi téren is; és a Kelet, mégpedig elsősorban India kifejezetten és erősen protestál a nyugati kultúra és civilizáció egyeduralma ellen. És Indiának valóban joga is van ahhoz, hogy szavát a kérdésben fölemelje. Hiszen Európában a legelső nyugati civilizáció megteremtőinek, a görögöknek, még alig félművelt, pásztor-ősei kalandoztak csak a Peloponessus ligeteiben és szirtjein, (ahol még nem emelkedtek csarnokok és szoborművek pároszi márványból) amikor Indiában már nagy és fejlett kultúra uralkodott és nagy bölcsök megtalálták az emberi értelem legtávolabbi határait. És a modern Európa vezető nemzetei sem büszkélkedhetnek kulturájuk ősi voltával India előtt, hiszen egy kiváló angol író maga hangsúlyozta, hogy Indiában már hatalmas eredményeket ért el az emberi szellem, midőn „Oxford és Cambridge helyén még csak szárcsa és bölömbika tanyázott a végtelen mocsarakban”. (Bain).

Annai bizonyos, hogy a nyugati civilizáció nem tett nagyon mély hatást India legjobbjaira. A legjobbak alatt nem a társadalmi arisztokráciát értem, ez mindenütt kap az élet nemzetközi különégeit. A Mahárádzsák és Rádzsák legnagyobb része csak nagy ünnepeken, az Indiai Császárnak vagy képviselőjének fogadtatásakor és más hasonló alkalmakkor ölti fel az indus diszruhát, amely számukra már csak olyan szerepet játszik, mint nálunk a diszmagyar. Egyébként minden igyekezetükkel európai stílus szerint élnek. Elegáns angol ruhában hódolnak a lovaglás, a tenisz, a golf vagy pólo sportjának, palotáikat európai ízlés szerint rendezhetik be és legföljebb a turbánt tartják meg, mint őseik civilizációjának egyetlen csökevényét.

A „legjobbak” alatt a szellemiség, a faji öntudat és az erkölcsi felelősségérzet hivatott bajnokait: az írókat, művészeket és tudósokat, egyszerűen a gondolkodó és intenzívebben érző embereket értem. S ezek között alig-alig akad olyan, aki a nyugati kultúrát és civilizációt fenntartás nélkül elfogadná vagy helyeselné. Sőt, egyre nagyobb és hangosabb protestálás jut kifejezésre ezekkel szemben. Nem ellenséges magatartás ez, ami igazán jó a Nyugat kulturális eredményeiben, azt általános emberi értékként örömeit elfogadják és asszimilálják. De szigorú kritikával vizsgálják a fehér faj kulturáját és semmieset sem írják alá azt egészében.

A közelmúltban nagyon érdekes és szép könyv jelent meg Kalkuttában. Szerzője Szerdár Purán Szingh, a nyugati és a keleti költészet között von párhuzamot és kifejti azokat az alapvető különbségeket, amelyek lehetlenné teszik, hogy az önálló gondolkodású indus térdet-fejet hajtson sok olyan író előtt, akiket pedig Európa abszolút nagyságoknak ismer el.

Egy pandzsábi előkelőség házában alkalmam volt az említett mű szerzőjével találkozni. Óráig beszélgettem Purán Szingh-gel, akinek szemmel láthatóan jól esett, hogy egy európai nemcsak érdekli felfogása és véleményei iránt, hanem nagyrészt maga is hasonló nézeteiket vall.

Purán Szingh finomélű, nagyon világosszínű arcát hosszú, deresdő szakáll övezi, ami idősebbnek mutatja a negyvenes éveit élő író és tudóst. Mert Purán Szingh nemcsak író és költő, hanem India egyik legkiválóbb kémikusa is. Csak éppen elkerülte azt a sorsot, ami a legtöbb nyugati tudóst előbb-utóbb utoléri: az ékzakt tudomány következtetése nem fordították el szívét és elméjét a legmélyebb értelemben vett vallásosságtól. A tudományt úgy tekinti, mint utjelzőtáblák összességét, amelyek hasznos és fontos adataikkal jobban megismertethetik a vándorral azt a tájat, amelyen keresztülvisz az ösvény, a legnagyobb magasságok, megmérhetetlen távolságok és a végtelenség felé, ahol már megszűnnek és fölleslegesekké is válnak a jelzőtáblák...

Irodalmi véleményeiben is mindig érezni lehet a végtelenség abszolút mértékét. „Gott is eine faustgrobe Antwort für uns Denker” („Isten ökölsapához foghatóan durva válasz nekünk, gondolkodóknak”), mondotta Nietzsche, a boldogtalan, tipikusan európai zseni, de a Kelet gondolkodói nemcsak, hogy nem érzik kérdéseikre durva, ledorongoló válasznak Istent, hanem ellenkezőleg, a legmeglepőbb, legsúlyosabb és legbizonyítóbb válasz sem elégíti ki őket, ha nem érzik mögötte az egyetemesség gondolatát és a beteljesültségnek azt a vízióját, ami egyértelmű Isten világának egy igazságával. Purán Szingh minden szavában érezhető a lelkiismeret Istent kereső tisztasága. Nem emlegeti folyton Istent nevét, mint valami tehetségtelen prédikátor, aki azt hiszi, hogy gondolat-szegénységének evangéliumi erőt kölcsönözhet azzal, ha az „Isten” szóval aranyozza be cingár mondanivalóját. Az indus író és tudós szavaiban és gondolataiban a harmónia, a tisztá szemlélet és az egyetemesség szempontja esendit a hallgató lelkébe Istennek ki nem mondott nevét.

— A Nyugat írói és költői — mondja — kevés kivétellel csak a szavak biवेश, a szinek és hangulatok többé-kevésbé ügyes egyensúlyban állnak. Röviden: a forma mesterei csupán. Akárhány nagy-nak tartott európai költő művei pusztán szavak, szegényes, tartalmatlan szószaporítás válnának, ha mondanivalókat a cizellált forma elhagyásával összegeznék. A forma fontos, de távolról sem olyan fontos, hogy fétissé váljék, amely értéktelen anyagot takar. És nem elég pompásan csengő sorokat, ügyes és

meglepő fordulatokat fűzni egymáshoz, ha az író nem ad olysavalmat, ami a dolgok köznap megjelése mögé világít, ami reveláció erejével hat, ami gazdagabbá tehet bennünket, akkor egész munkája nem érdemel több figyelmet, mint a cirkuszi artistáé. S itt is az a döntő, melyik író látta meg az emberi létnek mélyebb értelmét, melyik talált hatalmasabb és egyetemesebb választ az életnek nem apró, elszigetelt kérdéseire, hanem általános, örök, egyetlen problémájára. Eppen ezért Shakespeare-t távolról sem tarthatom olyan nagyra, mint ahogy Európában vélekednek felőle. Elismerem és csodálom jellemző erejét, hatalmas nyelvét, tudom, hogy egész világ teremtett és népesített be alakjaival, ám ez a világ szomorúan sántítva marad el a való világ végtelen gazdagsága mögött: valami végzetesen hiányzik belőle. Emberei, sorsai megdöbbentőek, de nem mutatnak többet egyes személynél vagy típusok vizsgálatán tragédiáinál, utat nem mutatnak jobb, helyesebb emberi létformák és megoldások felé.

Ujtsa meg lejárt előfizetését, hogy a lapot fennakadás nélkül küldhessük!

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 750, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Rakterület iparvágánnyal és nagy szinnel, a nagyalomás mellett bérbeadó. Cím 13619 szám alatt a brassói kiadóban.

ELADÓ: régi ajtók, ablakok, vaskályhák, Brassó, Vár-ucca 61. 13633

Máv. benzinmotoros cséplőgarnitúra 1050 mm. széles, eladó. Páll Lajos birtokosnál, Velastrimba, Jud. Ciuc. 13637

Traktorok, cséplők, elevátorok, motorok, hengerek, szikszák és mindenféle malmi gépeket olcsón szállítunk. Friedrich-gépgyár, Temesvár. 13592

ZAIZON FÜRDŐN pensioi ellátás napi 180—200 lejért kapható, az Aujdukevits-parkban. 13610

ELADÓ: jutányos áron komplett bádogos műhely gépszám. Albert Dezső, Brassó, Str. Sft. Joan No. 23. 13614

Allást nyer

Vendéglőbe kiszolgálóleány — magyar-német-román nyelvtudással — azonnalra felvétetik. Brassó, Vasut-ucca 32.

Hentes és konzervgyár keres jó bizonyítványokkal rendelkező hentesmestert.

Csak jó munkások vétetnek figyelembe. Ugyanott egy vággon perzselt, 3 tehér sószalonna kapható legjutányosabb áron. Cím 13623 szám alatt a brassói kiadóban.

Szappanos-segéd, ki önállóan dolgozik, alkalmazást nyerhet. Ajánlatok „Önálló” jelígre a brassói kiadóra küldendők. 13648

Bukaresti nagy iparvállalat román, német, magyar gyors- és gépirőnt keres. Ajánlatok fizetési feltételek megadásával és előző szolgálatteljesztésével a lap kiadóhivatalába „Háromezzer” jelígre küldendők. 13634

Tusnád-fürdő

13542 a kontinens legszebb strandfürdője Gyógyfürdők Zene — Tenisz — Vasúti kedvezmény

Eladó: Magy. gazd. vasramás göcséplő garnitúra 6 HP jökarban. Egy kéveköti aratógép. Érdeklődni: Szabó Mihály Bita, jud. Treiscaune. 13646

ENGELNÉ házak, telkek és lakások közvetítési irodája Brassó, Hentes-ucca 6., telefon 401. Található naponta 8—10 és 2—5 óráig. 13651

Brassó, Szentpéteri-ut 7., vendéglő eladó. 194.000 lej adósság. Értékeznit ugyanott. Zongor János. 13641

Helyi tűgnökök elsőrangú utatálomány terjesztésére és elhelyezésére kerestetnek. Kereseti lehetőség naponként 400—500 lej, készpénzgarancia 1000 lej. Jelentkezni naponként 10—12 óra között Bukarest, General Dona 17. 13636

Allást keres

Gyermeektelen házaspár állást keres. Vidékre is elmenek. Nő prima szakácsnő, férfi mindenre alkalmas. Cím a szatmári fiókiadóban. 13647

B. L. Kocsis Béla

BRASSÓI LAPOK nyomatvállalatának kiadása és értékesítése a városban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokra negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lej.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálnak.

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Déva: Str. S. Barnaui 10. (Osztián Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creanga 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Hunyad- és Alsófehérmegye részére. Kolozsvár: Str. Dubalarilor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjámín Árpád. Szentgyörgy-u. 6. — Nagyszeben: Str. Turnului 13. (Szigetváry László) — Nagyvárad: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Rákóczy-ut 37. (Kertész László) — Szatmár- és Máramarosmegye részére. — Szilágysomlyó: (Hárpár Ernő) — Temesvár: Gyárváros, Tigris-utca 4 (Halmágyi Pál). — Torla: Str. Reșele Ferdinand 25 (Dăneș István).

Szívünk mély fájdalommal tudatjuk, hogy a mindnyájunk által nagyon szeretett jó gyermek, testvér, unoka és rokon

POLLEN MÁRIA

életének 21-ik évében hosszas, súlyos szenvedés után folyó hó 27-én meg-szűnt élni.

Drága halottunk hült tetemét f. hó 26-án d. u. 4 órakor fogjuk a Rézműves-utca (Str. Aramilor) 13 sz. alatti gyászszobából a postaréti róm. kath. temetőbe örök nyugalomra kísérni.

Drága halottunk Isten veled!

Brassó, 1931 június 25.

A gyászoló család

HIRDETMEY

Az olteni (Treiscaune) vásáros erdőbirtokosság eladja 177 hold erdőterületű 50 éves csere erdejét. Érdeklődők 10 napon belül akár személyesen, akár levélben, forduljanak az oltszemi vásáros erdőbirtokosság elöljáróságához.

Elöljáróság.

Lakás

Butorozott különbejáratú szobát keresek, fürdőszoba használatra, csendes szép helyen, állandóra. Ajánlatokat „Azonnalra” jelígre kérek. 13609

Három-négy szoba, konyha, fürdőszoba LAKAST KÉRESEK aug. vagy szept. 1-re. Címeket „Lehetőleg keres” jelígre a kiadóra kérek, ugyanott cím is megadható. 13624

Kalap-, fűző-szalonnak butorozott szalon műhellyel, kiadó Brassó, Kapu-ucca 23. Pellegrinén. 13644

6—8 szobás modern lakás, keresek a Belvárosban. Címeket: „Jó lakás” jelígre a brassói kiadóra. 13645

KIADÓ 2 szobás fürdőszobás lakás, azonnalra, olcsón. Cím 13659 sz. alatt a brassói kiadóban.

Házasság

52 éves keresztény vallású nagybőv vállalkozó vagyok megismerkednék hozzá illő idősebb komoly intelligens úrral, házasság céljából, hozomány megkívántatik. Kalandonők kíméljenek, titoktartás biztosítva, fénykép melléklendő. Cím: a Buk. Lapok kiadóhivatalában. 13635

30 éves igen szép hajadon ismerősöm férhez menne. kinek 1.300.000 lej hozománya van. Biztos existenciát urak teljes című levelet „Vidéki” jelígre a brassói kiadóra kérek. 13635

Egyetlen háztartás sem nélkülözheti Krbeke-Liber Etelka A Házicukrászat Kézikönyve című elsőrangú téztáskönyvet. Kapható mindenütt. Ára 50 lej. A Brassói Lapok Könyvosztálya kiadása.

Egyik háziasszony mondja a másiknak:

hogy a VAS-cipőkrém nemcsak a cipőt fényesre tisztítja, hanem a bőrt is puhává és simulékonnyá teszi, ezenkívül pedig használatba nagyon gazdaságos.

Kérjen mindenütt

„VAS”

gyártmányokat.

